

НОРМА МАСЛАХАТЧИ

ҲУҚУҚ
СОЛИҚЛАР
БУХГАЛТЕРИЯ

2005 йил июлдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ МАЖЛИСИ ТЎҒРИСИДА АХБОРОТ

2011 йил 15 апрелда Вазирлар Маҳкамасининг мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисида жорий йилнинг биринчи чорагида республикани ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари кўриб чиқилди ва Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов томонидан республика Ҳукуматининг 2011 йил 21 январдаги мажлисида белгилаб берилган 2011 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш дастурининг энг муҳим устувор вазифаларини амалга оширишни сўзсиз таъминлаш чора-тадбирлари ишлаб чиқилди.

Мажлисида республика Ҳукуматининг 2011 йил 21 январда бўлиб ўтган мажлисининг белгиланган макроиқтисодий кўрсаткичларга ва молия-пул параметрларига эришишни таъминлашга, иқтисодий таркибий қайта ўзгартиришларни янада чуқурлаштиришга ҳамда унинг етакчи тармоқларини жадал модернизация қилишга, техник ва технологик жиҳатдан янгилашга, максимал даражада қулай ишбилармонлик муҳитини яратишга ва аҳолининг иш билан бандлигини оширишга қаратилган топшириқларини бажариш юзасидан амалга оширилаётган чора-тадбирларнинг натижалари ҳар томонлама кўриб чиқилди ва чуқур таҳлил қилинди.

Иқтисодий ислоҳ қилиш ва мамлакатни модернизациялашнинг чуқур ўйланган ва мақсадли йўналтирилган дастурини амалга ошириш туфайли иқтисодий ўсишнинг барқарор юқори суръатлари, иқтисодийнинг макроиқтисодий мувозанатлилиги таъминланаётганлиги қайд этилди. **Жорий йилнинг биринчи чорагида ялпи ички маҳсулотнинг ўсиши 7,6 фоизни, sanoat маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми ўсиши 6,2 фоизни, шу жумладан истеъмол товарлари ишлаб чиқариш ҳажми ўсиши 10,3 фоизни, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш ҳажми ўсиши 5,8 фоизни, чакана товар айланмаси ҳажми ўсиши 13,1 фоизни, хизматлар кўрсатиш ҳажми ўсиши 12,6 фоизни ташкил этди. Давлат бюджети ялпи ички маҳсулотга нисбатан 0,3 фоиздан ортиқ миқдорда дефицит билан ижро этилди. Инфляция даражаси прогноз параметрлардан ортиқ бўлмади.**

Экспорт қилувчи корхоналарни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва улар фаолиятини рағбатлантириш, экспорт тузилмасини диверсификациялаш ва мамлакатимизда ишлаб чиқариладиган маҳсулотларнинг ташқи бозорлардаги рақобатбардошлилигини ошириш юзасидан кўрилатган чора-тадбирлар экспорт ҳажмининг **28,5 фоизга ўсишини** ва ташқи савдо айланмасининг салмоқли ижобий сальдосини таъминлади.

Вазирлар Маҳкамаси мажлисида кўриб чиқилган кун тартибининг биринчи навбатдаги масалалари орасида иқтисодийнинг етакчи тармоқларини жадал ва барқарор ривожлантириш, sanoat тармоқлари ва корхоналари фаолиятининг самарадорлиги ва уларнинг рақобатбардошлилигини янада ошириш ишларининг ҳолати чуқур таҳлил қилинди. Саноатни жадал ривожлантириш ва диверсификациялаш чора-тадбирлари амалга оширилиши натижасида унинг юқори технологияли тармоқлари улушини кўпайтириш борасида ижобий силжишлар таъминланаётганлиги қайд этилди.

Муҳокама давомидида ишлаб чиқаришни диверсификациялаш ва маҳсулот ишлаб

чиқариш ҳажмини кўпайтириш бўйича зарур чора-тадбирлар кўрилишини таъминламаганликлари учун «Ўзэлтехсаноат» уюшмаси, «Чирчиққишлоқмаш», «Тошкент трактор заводи» очик акциядорлик жамиятлари раҳбарлари фаолияти қаттиқ танқид қилинди. Истеъмолчиларга етказиб берилган электр энергияси ва газ учун қарздорликни ва уларнинг исроф бўлишини қисқартириш, истеъмол қилинишини ҳисобга олиш ва назорат қилишни такомиллаштириш бўйича «Ўзбекэнерго» ва «Ўзтрансгаз» компаниялари раҳбарларининг иши қониқарсиз эканлиги қайд этилди. Мазкур тармоқлар ва корхоналар раҳбарлари олдига йўл қўйилган камчиликларни бартараф этиш учун барча заҳираларни сафарбар қилиш юзасидан аниқ вазифалар қўйилди.

Мажлисида ишлаб чиқаришни модернизациялаш, техник ва технологик жиҳатдан қайта жиҳозлаш бўйича инвестиция лойиҳаларини амалга оширишга хорижий инвестицияларни, энг аввало тўғридан-тўғри инвестицияларни кенг жалб этиш чора-тадбирларининг натижадорлигини ҳар томонлама таҳлил қилишга алоҳида эътибор қаратилди. 2011 йилнинг биринчи чораги мобайнида республикада **145 та янги ишлаб чиқариш объекти ишга туширилди, шунингдек ишлаб чиқаришни модернизациялаш, техник ва технологик жиҳатдан янгилаш бўйича 818 та инвестиция лойиҳасини амалга ошириш давом эттирилди.**

Мажлисида муҳокама қилиш жараёнида айрим инвестиция лойиҳаларини амалга оширишда камчиликларга йўл қўйганликлари учун «Ўзкимёсаноат» давлат акциядорлик компанияси, «Ўзбекенгилсаноат» давлат акциядорлик компанияси, «Ўзфармсаноат» давлат акциядорлик концерни раҳбарлари фаолияти танқид қилинди. Камчиликларни бартараф этиш ва йўл қўйилган қолоқликнинг ўрнини тўлдиришни ҳамда ишлаб чиқариш объектлари ўз вақтида ишга туширилишини таъминлайдиган қўшимча чора-тадбирлар кўриш юзасидан қатъий талаблар қўйилди.

Мажлисида аҳолининг иш билан бандлигини таъминлаш ва у билан боғлиқ бўлган аҳоли даромадларини ошириш ҳамда уларнинг ҳаёти сифатини яхшилаш вазифаларини ҳал этиш масалалари энг муҳим устувор вазифа сифатида кўриб чиқилди. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенати томонидан тасдиқланган 2011 йилда иш ўринлари яратиш ва аҳолини иш билан таъминлаш дастури амалга оширилиши батафсил ва ҳар тарафлама таҳлил қилинди.

Тизимли ва аниқ йўналтирилган чора-тадбирларни амалга ошириш натижасида жорий йилнинг биринчи чорагида республикада **219 мингта янги иш ўрни яратилганлиги, ундан 152,4 мингтаси ёки қарийб**

70 фоизи қишлоқ жойларда ташкил этилганлиги қайд этилди. Касаначиликнинг барча шакллари ривожлантиришни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш юзасидан кўрилатган чора-тадбирлар ушбу соҳада **54,2 мингта иш ўрни** яратилишини таъминлади.

Тегишли вазирликлар, идоралар, жойлардаги ҳокимият органлари томонидан корхоналар ва касб-хунар коллежлари ўртасида мустақам ҳамкорлик алоқаларини ўрнатиш, коллежларни шу йил тамомлайдиган **430 мингдан ортиқ битирувчиларини** бўлажак иш жойларида ишлаб чиқариш амалиётини ўташлари учун аниқ корхоналарга бириктириш ишлари аҳволига алоҳида эътибор қаратилди.

Янги иш ўринлари ташкил этиш ва касб-хунар коллежлари битирувчиларини ишга жойлаштиришни таъминлаш бўйича тизимли ишларни ташкил этишда йўл қўйилган камчиликлар учун бир қатор туманлар ҳокимлари фаолияти танқид қилинди.

Маҳаллий ҳокимият органлари, вазирликлар, идоралар, хўжалик бирлашмалари раҳбарлари олдига 2011 йилда иш ўринлари яратиш ва аҳолини иш билан таъминлаш дастури параметрлари сўзсиз бажарилиши, шунингдек «корхона-коллек» алоқаларини янада мустақамлаш ва шу асосда касб-хунар коллежлари битирувчиларини эгаллаган мутахассисликларига мувофиқ ишга жойлаштиришни таъминлаш учун мавжуд заҳираларни сафарбар этиш юзасидан аниқ вазифалар қўйилди.

Мажлисида «Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили» Давлат дастурини амалга ошириш ишлари батафсил таҳлил қилинди. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳасида иқтисодий ёташ билан банд бўлганлар умумий сонининг **75 фоизга яқини ишлаши таъминланаётганлиги** қайд этилди. Жорий йил якунлари бўйича ушбу соҳанинг ялпи ички маҳсулотдаги улушини **54 фоизгача** етказиш мўлжалланмоқда.

Мазкур масалани муҳокама қилиш жараёнида тегишли вазирликлар ва идораларга максимал даражада қулай ишбилармонлик муҳитини яратиш, хусусий мулкнинг устуворлигини мустақамлаш, тадбиркорлик субъектларини ташкил этиш ва рўйхатдан ўтказиш тартибини соддалаштириш, руҳсат бериш тартиботларини ва тадбиркорлик субъектларининг молия-хўжалик фаолиятига давлат ва назорат органларининг аралашувини кескин қисқартиришни таъминлаш юзасидан қонун ҳужжатларини ишлаб чиқиш ва қўшимча чора-тадбирларни амал-

га ошириш бўйича аниқ топшириқлар берилди.

Шу муносабат билан Давлат дастури доирасида қабул қилинган ҳамда солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларни ўз вақтида тўлайдиган, шунингдек ишлаб чиқариш рентабеллигини таъминлаётган кичик бизнес субъектларининг молия-хўжалик фаолиятини **2011 йил 1 апрелдан бошлаб 2014 йил 1 апрелгача солиқ текширувидан ўтказишни тақиқлашни назарда тутувчи Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Тадбиркорлик субъектларини текширишларни янада қисқартириш ва улар фаолиятини назорат қилишни ташкил этиш тизимини такомиллаштириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармонини бажаришнинг амалий аҳамияти алоҳида таъкидланди. Ушбу Фармонни ижро этиш юзасидан 2011 йил текширишлар режа-жадвалидан кичик бизнес субъектларининг салмоқли қисми чиқарилди.**

Муҳокама жараёнида Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Давлат харидлари тизимини мақбуллаштириш ва уларга кичик бизнес субъектларини жалб этишни кенгайтириш тўғрисида» қабул қилинган қарорига мувофиқ кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг давлат харидлари тизимида иштирок этиш имкониятларини кенгайтириш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар белгиланди.

Вазирликлар, идоралар, хўжалик бирлашмалари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар, туманлар ва шаҳарлар ҳокимликлари раҳбарларининг эътибори «Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили» Давлат дастурининг барча тадбирлари амалда бажарилишини сўзсиз таъминлаш, шунингдек кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни янада ривожлантиришни ҳар тарафлама қўллаб-қувватлаш ишларининг натижадорлиги учун шахсий жавобгарлигига қаратилди.

Кун тартибидаги масалалар бўйича вазирликлар, идоралар, хўжалик бирлашмалари, республиканинг йирик корхоналари ва вилоятлар ҳокимликлари раҳбарлари сўзга чиқдилар. Республика Ҳукумати мажлисига киритилган масалаларни муҳокама қилиш якунлари бўйича 2011 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг энг муҳим устувор вазифалари амалга оширилишини таъминлаш чора-тадбирлари белгиланган тегишли қарорлар қабул қилинди.

ЎЗА.

ХЎЖАЛИК ЮРИТУВЧИ СУБЪЕКТЛАР ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг **2011 йил 17 мартдаги 286-афсонли буйруғига асосан** масъулияти чекланган жамият шаклидаги «AFROSIYOB AUDIT STANDART» аудиторлик ташкилотига 2008 йил 30 апрелда берилган 00704-сонли лицензиянинг амал қилиши 2011 йилнинг 17 мартидан тугатилди.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг **2011 йил 4 апрелдаги 287-афсонли буйруғига асосан** МЧЖ шаклидаги «Audit Real Servis» аудиторлик ташкилотига 2008 йил 5 февралда берилган 00638-сонли лицензиянинг амал қилиши 2011 йилнинг 4 апрелидан тугатилди.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг **2011 йил 4 апрелдаги 7-МС-сонли буйруғига асосан** Ахмет Нураевга 2010 йил 24 майда берилган 04168-сонли аудитор малака сертификатининг амал қилиши 2011 йилнинг 22 февралидан тугатилди.

УШБУ
СОНДА

1-бет

Ҳукумат мажлиси
бўлиб ўтди

\$1 = 1686,18 сўм

2-бет

Саволларга экспертлар
жавоб беради

€1 = 2406,52 сўм

3-6-бетлар

«Биз яшайдиган уй»да
нима гап?

£1 = 2759,94 сўм

7-8-бетлар

Топ

¥10 = 199,15 сўм

Телефон орқали савол:

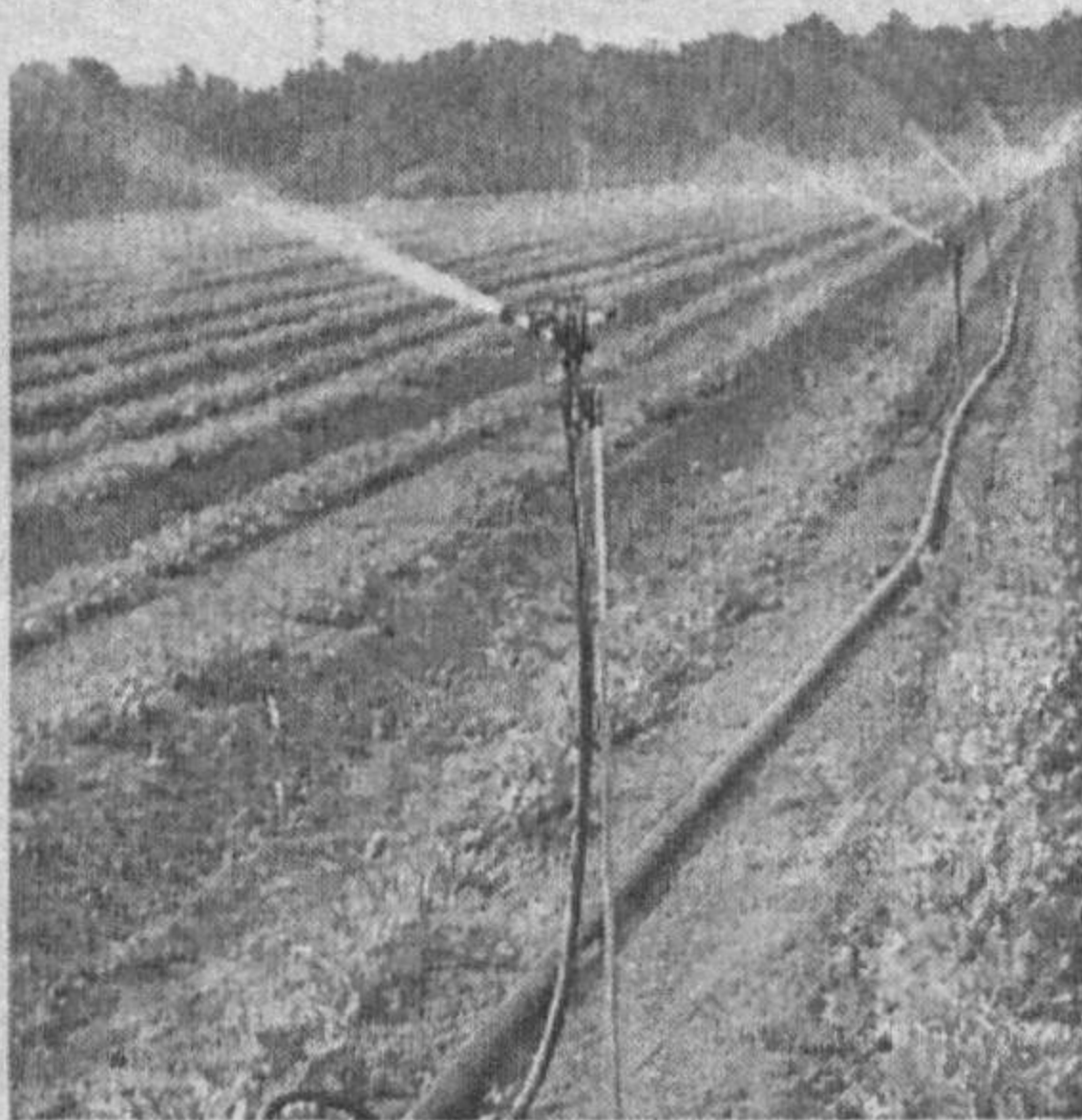
? Газетанинг 9 март сонидида чоп этилган ҳужжатлар шарҳида («Қишлоқ хўжалиги ерлари хусусида») Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 5 январдаги 8-сон қароридан сувдан фойдаланувчилар уюшмаларига фойда, мол-мулк солиқлари ва ҚҚСдан 2 йил муддатга озод қилиш кўринишидаги имтиёз чиқариб ташланганлиги тўғрисида ёзган эдингиз. Энди улар бу солиқларни тўлашлари керакми?

БАНД ЧИҚАРИЛДИ, ИМТИЁЗ ЭСА АМАЛ ҚИЛЯПТИ

– Вазирлар Маҳкамасининг 2011 йил 18 февралдаги 40-сон қарори билан Вазирлар Маҳкамасининг «Қишлоқ хўжалиги корхоналарини фермер хўжаликларига айлантириш чора-тадбирлари тўғрисида» қарорига¹ ушбу ҳужжатни қишлоқ ва сув хўжалигидаги иқтисодий ислохотларга мувофиқлаштирувчи ўзгаришлар киритилди. Чунончи, **кўрсатилган қарордан** сувдан фойдаланувчилар уюшмаларига қўшилган қиймат солиғи, фойда ва мол-мулк солиқлари ҳисобланиши ва тўланишидан икки йил муддатга озод қилиш кўринишидаги имтиёз берилган **банд чиқариб ташланди**.

2009 йил 25 декабрдаги ЎРҚ-240-сон Қонун² билан сувдан фойдаланувчилар уюшмаси сув истеъмолчилари уюшмасига айлантирилди. У юридик шахс

бўлган сув истеъмолчилари томонидан сувга доир муносабатлар соҳасидаги ўз фаолиятларини мувофиқлаштириш, шунингдек умумий манфаатларини фойдалаш ва ҳимоя қилиш учун ихтиёрий асосда ташкил этиладиган нодавлат нотижорат ташкилотидир.

Нотижорат ташкилотлари юридик шахсларнинг фойдасидан олинган солиқ (Солиқ кодекси (бундан кейин – СК) 126-моддасининг иккинчи қисми) ва қўшилган қиймат солиғини (СК 197-моддасининг иккинчи қисми) тўловчи ҳисобланмайдилар. Шу тариқа, нотижорат ташкилоти ҳисобланган сув истеъмолчилари уюшмаси фойда солиғи ва ҚҚС тўловчиси ҳисобланмайди. Тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланган тақдирда ўзи амалга оширган тадбиркорлик фаолиятдан олинган даромадлардан фойда солиғи тўлайди ва тадбиркорлик фаолияти доирасида товарлар (ишлар, хизматлар) реализацияси бўйича оборотлардан ҚҚС тўловчиси ҳисобланади.

Нотижорат ташкилотлари СКнинг 265-моддасига асосан юридик шахсларнинг мол-мулкidan олинган солиқни тўлашдан ҳам озод қилинадилар.

Мария ТУХТАРОВА,
«Norma» МЧЖ
юрисконсульти.

¹2002 йил 5 январдаги 8-сон.

²«Қишлоқ ва сув хўжалигида иқтисодий ислохотлар чуқурлаштирилганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида».

БИР ҚУВУРДАН, БИРОҚ ТУРЛИ МАНБАЛАРДАН

? Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ қандай ҳисобланади? Ушбу солиқ бўйича база нимадан иборат?

– Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқни ҳисоблаб чиқариш тартиби СКнинг Х бўлимида белгиланган. Ер усти ва ер ости манбаларидан олиб фойдаланиладиган сув ресурслари солиқ солиш объектидир. Солиқ солинадиган база эса сув ўлчагич асбобларнинг кўрсаткичлари асосида, улар бўлмаган тақдирда – қишлоқ ва сув хўжалиги органлари томонидан белгиланадиган сув олиш лимитлари, сув истеъмолининг технологик ва санитария меъёрлари, экинлар ҳамда дов-дарахтларни суғориш меъёрлари ёки бошқа усуллардан келиб чиқиб аниқланадиган фойдаланилган сув ҳажмидир.

Сув ресурсларининг ер усти ва ер ости манбаларидан сув келадиган водопровод тармоқларидаги сувдан фойдаланилган тақдирда, солиқ солинадиган база манбанинг ҳар бир тури бўйича алоҳида-алоҳида аниқланади, чунки улар бўйича солиқнинг турли ставкалари белгиланган (Президентнинг 2010 йил 24 декабрдаги ПҚ-1449-сон қарорига¹ 13-илова). 2011 йилда водопровод тармоғига келиб тушадиган сув ҳажмларининг нисбати куйидагича белгиланган:

ер усти манбаларидан – 81,7%;
ер ости манбаларидан – 18,3%.

МИСОЛ. 2011 йилнинг I чорагида корхона, сув ўлчагич асбобларнинг маълумотларига кўра, водо-

провод тармоғидан 350 куб метр сув ишлатган. Тегишинча, ер усти манбаларидан 258,95 куб метр (350 x 81,7%), ер ости манбаларидан 64,05 куб метр (350 x 18,3%) сув ишлатилган.

2011 йилда солиқнинг куйидаги ставкалари белгиланган:

ер ости манбаларидан 1 куб метр сув учун 37,9 сўм;

ер усти манбаларидан 1 куб метр сув учун 29,8 сўм.

Шу тариқа, чорак учун солиқ суммаси 10 144,21 сўмни (64,05 x 37,9 + 258,95 x 29,8) ташкил қилади.

Ягона ер солиғи тўловчилари бўлмаган қишлоқ хўжалиги корхоналари, шунингдек деҳқон хўжаликлари сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ суммасини солиқ даврида бир гектар суғориладиган ерни суғоришга сарфланадиган сувнинг бутун хўжалик бўйича ўртача ҳажмидан келиб чиққан ҳолда аниқлайдилар.

Людмила РОДИОНОВА,
«Norma Ekspert» эксперт-иқтисодчиси.

¹«Ўзбекистон Республикасининг 2011 йилги асосий макроиқтисодий кўрсаткичлари прогнози ва Давлат бюджети параметрлари тўғрисида».

ҚАЗИЙМИЗ, ТАШИЙМИЗ, САВДО ҚИЛАМИЗ

? Корхонамиз балансида экскаваторлар бўлиб, уларни биз ижара шартномалари асосида ижарага берамиз. Шунингдек ер қазииш ишларини бажарамиз ва уларни буюртмачига бажарилган ишлар далолатномаси бўйича топшираемиз. Бундан ташқари, 2 та самосвал бўлиб, биз юк ташиш хизматларини ҳам кўрсатамиз. Шунингдек чакана савдо билан шуғулланамиз.

2011 йилнинг I чораги якунлари бўйича реализациянинг умумий ҳажмида тушумнинг улуши куйидагича тақсимланди:

экскаваторларни ижарага бериш ва ер қазииш ишлари бўйича хизматлар кўрсатиш – 52%;

юк ташиш бўйича хизматлар – 10%;

чакана савдо – 38%.

Корхонамизга қатъий белгиланган солиқ суммаси миқдоридида базани ҳисобга олган ҳолда ягона солиқ тўлови татбиқ этиладими? Агар татбиқ этилса, ЯСТнинг базавий миқдори ҳисоб-китоби чоғида биз унинг қайси ставкасини қўллашимиз керак?

Бухгал,
Тошкент шаҳри.

– Корхонанинг «базавий» мақомини белгилашда асосий фаолият турини – реализациянинг умумий ҳажмида ҳисобот даври якунлари бўйича тушумнинг улуши устун бўлган фаолиятни аниқлаш муҳимдир (СКнинг 22-моддаси). Ана шу мақсадларда экскаваторларни ижарага беришдан ва улардан фойдаланган ҳолда хизматлар кўрсатишдан олинган даромадларни ҳам ажратиш керак. Тегишинча, даромадлар ҳисоби:

экскаваторларни ижарага бериш;

ер қазииш ишлари бўйича хизматлар кўрсатиш;

юкларни автомобиль транспортида ташиш;

чакана савдо бўйича юритилиши керак.

Агар умумий ҳажмда экскаваторларни ижарага беришдан олинган тушум устун турса, базавий миқдори ҳисобга олган ҳолда ЯСТ тўлаш тартиби (қатъий белгиланган солиқ ставкалари бўйича) сизнинг корхонангизга татбиқ этилмайди. Ягона солиқ тўловини тўлаш ушбу ҳолда Солиқ кодексига кўра – солиқ солинадиган база ва ЯСТ ставкасидан келиб чиқиб амалга оширилади. Агар ушбу фаолият тури кейинчалик асосий фаолият тури сифатида сақланса, 2011 йил 1 июлдан бошлаб корхона ЯСТни энг кам миқдор – эгаллаб турган ер майдонидан келиб чиқиб ҳисоблаб чиқарилган ер солиғининг 3 баравари суммасида тўлаши керак (ер солиғининг 3 баравар суммасини ҳисобга олган ҳолда ЯСТнинг энг кам миқдори ҳисоб-китоби тўғрисида батафсил тушунтиришлар «СБХ»нинг 2011 йил 1 апрелдаги 13 (869)-сонидида берилган).

¹ВМнинг 2011 йил 7 январдаги 6-сон қарорига 1-илова.

²«Ўзбекистон Республикасининг 2011 йилги асосий макроиқтисодий кўрсаткичлари прогнози ва Давлат бюджети параметрлари тўғрисида».

Агар асосий фаолият тури бўлиб ер қазииш ишлари бўйича хизматлар ҳисобланса, ЯСТ ҳисоб-китоби базавий миқдорни (қатъий белгиланган солиқни) ҳисобга олган ҳолда бажарилиши керак, чунки ер қазииш ишларини, фикримизча, Хусусий тадбиркорлар юридик шахс ташкил этмасдан шуғулланиши мумкин бўлган фаолият турлари рўйхатининг¹ 38-бандида кўрсатилган курилиш бўйича алоҳида ишларга киритиш мумкин. Шунингдек корхона, агар асосий фаолият тури юкларни ташиш ёки чакана савдо бўлса, базавий миқдорни ҳисобга олган ҳолда ЯСТ тўлайди. **Базавий ЯСТ миқдори асосий олият турига мувофиқ келадиган қатъий белгиланган солиқ ставкаси бўйича аниқланади.** Агар асосий фаолият тури бўлиб:

ер қазииш ишлари ҳисобланса, Президентнинг 2010 йил 24 декабрдаги ПҚ-1449-сон қарорига² 11-иловининг 5-бандида («фаолиятнинг бошқа турлари») назарда тутилган ставка қўлланади – ойига ЭКИХнинг 5 баравари;

юкларни ташиш хизматлари ҳисобланса, ана шу қарорнинг 11-иловаси 6-банди ставкалари бўйича (автомобилларнинг қанча юк кўтара олишига боғлиқ ҳолда);

чакана савдо ҳисобланса, – ЭКИХнинг 9 ёки 10 баравари (реализация қилинадиган товарларга боғлиқ ҳолда – истеъмол, ноистеъмол товарлари, аралаш савдо).

(Базавий миқдорни ҳисобга олган ҳолда ЯСТ ҳисоб-китоби тўғрисида батафсил тушунтиришлар «СБХ»нинг 2010 йил 30 сентябрдаги 38 (842)-сонидида берилган).

Екатерина ТАРСУКОВА,
«Norma Ekspert»
эксперт-иқтисодчиси.

✓ ҚОНУНЧИЛИКДАГИ ЯНГИЛИКЛАР

– Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг мажлиси тўғрисида ахборот **1-бет**

✓ БЕВОСИТА МУЛОҚОТ

– Банд чиқарилди, имтиёз эса амал қиляпти
– Бир қувурдан, бироқ турли манбалардан
– Қазиймиз, ташиймиз, савдо қиламиз **2-бет**

✓ БИЗ ЯШАЙДИГАН УЙ

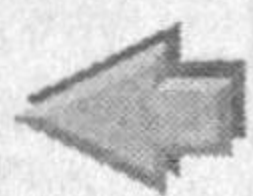
– Элга нафинг тегар бўлса
– Солиқ имтиёзлари ишонч белгиси сифатида
– Бадалларга солиқ солинмайди
– Шартнома керакми?
– Шаҳар билан бўйлашаётган қишлоқлар
– Ўз уйдан мосуво бўлиш хавфи **3-6-бетлар**

✓ top **7-8-бет**

МДХ ВА БОЛТИҚБҲҲИ МАМЛАКАТЛАРИ ВАЛЮТАЛАРИНИНГ АҚШ ДОЛЛАРИ, ЕВРО ВА РОССИЯ РУБЛИГА НИСБАТАН КУРСЛАРИ

Мамлакат	Сана	АҚШ доллари		Евро		Россия рубли	
		бирлиги	курси	бирлиги	курси	бирлиги	курси
Озарбайжон	15.04.2011	1	0,7917	1	0,1456	1	0,028
Арманистон	14.04.2011	1	376,48	1	544,73	1	13,33
Беларусь	15.04.2011	1	3052,00	1	4425,09	1	108,27
Грузия	15.04.2011	1	1,6672	1	2,3998	1	5,9144
Қозоғистон	15.04.2011	1	145,31	1	210,21	1	5,14
Қирғизистон	15.04.2011	1	46,9388	1	67,9682	1	1,6778
Латвия	15.04.2011	1	0,485	1	0,702804	1	0,0172
Литва	15.04.2011	1	2,3824	1	3,4528	10	8,4503
Молдова	14.04.2011	1	11,6396	1	16,8861	1	0,4136
Тожикистон	15.04.2011	1	4,4685	1	6,4311	10	1,5852
Ўзбекистон	12.04.2011	1	1686,18	1	2406,52	1	59,96
Украина	14.04.2011	100	796,93	100	1154,9006	10	2,8346
Эстония	31.12.2010	1	11,7107	1	15,6466	1	0,383246

Манба: www.prime-tass.ru

боғлиқ ёки моддий техника базаси бобида муаммолар бор. Бир уйдан ташкил топган янги ХУМШлар умумий мол-мулкка мустақил тарзда хизмат кўрсата олмайди, ёнларида бу ишни ишониш мумкин бўлган бошқарувчи компаниялар ҳам йўқ. Шу сабабли ХУМШларни кичикроқ ширкатларга айлантириш хусусида тушунтириш ишлари олиб бориш асносида бошқарувчи ташкилотни ривожлантириш учун унга қанақа омиллар бахш этиш лозимлиги ҳақида ҳам ўйлаймиз. ХУМШларга хизмат кўрсатишда олган даромадлари юзасидан уларга белгиланган солиқ имтиёзлари мамлакатимиз Президентининг қарори билан 2014 йилгача узайтирилганлигига алоҳида урғу берамиз. Зеро бу давлат томонидан берилаётган катта мададдир.

ЕЛКАДОШЛАР ҚАНИ?

Ширкатларимизни қийнаётган асосий муаммолардан бири кадрлар билан боғлиқ муаммолардир. Биздан кўпинча яхши раисни қаердан топиш мумкин деб сўрашади. ХУМШ раҳбарлигига сайлаш мумкин бўлган кўпгина ҳалол, инсофли кишилар уй билан боғлиқ машаа ва муаммоларни зиммага олишни истамайдилар. Яшириб нима қилдик, бу раҳмат эшитадиган иш эмас. Виждонан ишлаб, уй аҳли – кўни қўшнилар ишониб топширган пулни тийин-тийингача эҳтиётлаб, ўз ўрнида сарфлаш деганлари ё жамоатчилик асосида, ёки рамзий ҳақ тўланадиган ишдир. Кўп қаватли уйда яшайдиганларнинг аксарияти ширкат раҳбари ҳақ тўланадиган лавозим эканлигини билмайди ҳам. «Хусусий уй-жой мулкдорларининг ширкатлари тўғрисида»¹ги Қонуннинг¹ (бундан буён матнда Қонун деб юритилади) 19-моддасида қайд этилганидек, ширкат бошқаруви раисига тўланадиган ҳақ миқдорини ширкат аъзоларининг умумий йиғилиши белгилайди. Жой мулкдорлари бунни, яъни ширкатга бошчилик қилиш муносиб ҳақ тўланадиган иш эканлигини билиб олмас эканлар, кўпгина ХУМШлар раҳбарлигига фирром, кўли эгри кишилар чиқиб қолмаслигига қафолат йўқ.

Уюшма ширкатлар учун кадрлар тайёрлашда ёрдам беришга тайёр. Янги тўлқинга мансуб раисларнинг аксарияти коммунал соҳа одамлари эмас, шундай бўлса-да, уларнинг баъзилари уй-жой-коммунал соҳа ходимларига сабоқ берадиган даражада ишламоқдалар. Тўғри, бу соҳадан йироқ одамлар йўлини топиб олгунча хато ва камчиликларга йўл қўйиши ҳам мумкин. Уй хўжалиги сир-асрорларини ўзлаштиргунча нималар бўлмайди дейсиз. Шахсан ўзим ҳам бунни бошимдан кечирганман. Уч йил муқаддам ўзим яшайдиган уйдаги ширкатга раис қилиб сайлаб қўйишди. Бу борадаги назарияни ўрганиш, китоб кўришга вақт қаёқда дейсиз. Уй-жой ва коммунал соҳа «дорилфунунини» амалиётда ўташга тўғри келди. Дастлабки ярим йил бадалларни мулкдорлар бажарган ишлар далолатномалари асосида қайта ҳисоб-китоб қилиш билан ўтди. Қонуннинг мажбурий бадаллар бир қисмини тўлашнинг пул шаклини умумий харажатлардаги иштирокнинг бошқа турларига алмаштириш назарда тутилган 30-моддаси нормаларини қўлланиш амалиёти ҳали ишлаб чиқилмаган эди. Шу сабабли ҳам ҳар ким уни ўз билганича талқин этарди. Ширкатларда ҳуқуқ бобида ялпи саводхонлик жуда зарур иш ва уни мунтазам олиб бориш лозим.

Ширкатга бошчилик қилишга киришган пайтларимда бизда бадаллар умумий майдоннинг ҳар бир кв.метрга 60 сўмдан тўғри келарди. Орадан 4 ой ўтгач, умумий йиғилиш қарори билан уни 160 сўм деб белгиладик. Бу иш

ортиқча баҳс-мунозараларсиз ҳал бўлди, негаки бошқарув одамларни шундай қилиш зарарлигига ишонтира билди. Ширкатда низо, майда гаплар келиб чиқмаслиги учун одамлар умумий мол-мулк таъминотида мўлжалланган бадаллар қай йўсинда шакллантирилишини билишлари зарур. Бугунги кунда бизда ана шу бадал миқдори бирмунча камайтирилган. Мулкдорларга тариф нималар ҳисобига шакллантирилишини, ана шу механизм ишини яхшилаб тушунтириш бошқарувнинг вазифасидир. Бадал иш режаси, даромадлар ва харажатлар сметаси билан муноносиб бўлмоғи лозим.

Биз ширкат раҳбарларига ахборот йўналишидаги маърифий ишлар олиб боришда ёрдам бериб келмоқдамиз, семинарлар, тренинглар, маслаҳатлар ўтказишга тайёр эканлигимизни ҳам уларга айтганмиз. Ташкилий техника харид қилиб, керакли ҳужжатлар нусхасини кўпайтиришни, буклетлар тайёрлашни, тавсиялар ишлаб чиқишни ўйламоқдамиз. Катта ХУМШларнинг кичик ширкатларга бўлиниши билан боғлиқ ишларда кўмаклашмоқдамиз. Ярим йил ичида бизнинг иштирокимизда 8 та ширкат қайта ташкил этилди. Бир уйдан ташкил топган ХУМШлар фойдали эканлигини тушунтириб, уларнинг ишига оид ибратли мисоллар келтирганимизда, дастлабки пайтларда биз бундай қилишга рози эмасмиз, уйимизнинг таъминоти бунақада нима бўлади деб эътироз билдирганлар ҳам бўлди. Улар катта ширкатда аҳвол яхши бўлмаса-да, ўзгартиришга ҳолат йўқ деб ўйлашади. Ўз-ўзини бошқарув механизмини тушунганларидан кейингина уйларидаги аҳволни шу алфозга келтирган ширкатга аъзо бўлиш фикридан қайтадилар.

«ЎЛИК ЖОНЛАР» ҚОЛДИРГАН «МЕРОС»

Бир неча йиллар муқаддам бир қатор катта ширкатлар бўлиниб, кичик ширкатларга айланганда улар зиммасида катта қарз борлиги маълум бўлди. Катта ширкатларга бирлашган кўп қаватли уйлар алоҳида ширкат бўлиб ажралиб чиққач, янги ХУМШ сифатида рўйхатдан ўтар эканлар, олдинги ширкатдаги қарзни зиммага олишдан бош тортдилар. Уларни «учирма» қилган ширкатлар амалда энди мавжуд эмас, лекин реестр ҳисобида, бинобарин тугатилган эмас ва аввалги ҳамжамиятнинг қарзлари унинг гарданида турибди.

2011 йилнинг 1 январига бўлган ҳолатга кўра бундай «ўлик жонлар» қарзи тахминан 200 млн сўмни ташкил этарди. Бунча қарз қаердан пайдо бўлди деган савол туғилиши табиий. Хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатларини давлат рўйхатига олиш тартиби ва ҳисобга қўйиш тўғрисидаги низомга² кўра қайта ташкил этиш йўли билан ташкил топган ХУМШни рўйхатга олишда рўйхатга олувчи органга қайта ташкил этилаётган ХУМШнинг барча кредиторлар ва қарздорлар олдидаги жамики мажбуриятлари, шу жумладан тарафлар низолашаётган мажбуриятлари бўйича ўзаро ҳисоб-китобларни акс эттирувчи тақсимот баланси тақдим этилиши зарур. Юқорида зикр этилган ҳолатда афтидан дебиторлик қарзлари қабул қилинган-у, кредиторлик қарзлари қолиб кетаверган. Рўйхатга олувчи органдагилар бунга эътибор қилишмаган. Масалан, Чилонзорнинг 15-мавзесида бир пайтлар «Боғобод сервис» ширкати бўлган. Ҳозирги кунда у кичик ва бир уйдан ташкил топган ширкатларга ажралиб кетган. Бинобарин, «Боғобод сервис» ҳозир мавжуд эмас, аммо реестрда «қимирламай ўтирибди», зиммасида 54 млн сўмлик кредиторлик қарзи ҳам бор. Илгари

¹2006 йил 12 апрелдаги ЎРҚ-32-сон Қонун.

²Мамлакат Президентининг «Уй-жой мулкдорлари ширкатлари фаолиятини такомиллаштириш борасидаги қўшимча чоратадбирлар тўғрисида»ги 2005 йил 10 февралдаги ПҚ-3-сон қарорининг 3-илоvasи.

³Вазирлар Маҳкамасининг «Республика уй-жой фондининг кўп квартирали уйларида лифт асбоб-ускуналарини янгилаш ва таъмирлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 2010 йил 29 августдаги 191-сон қарорининг 1-илоvasи.

⁴Ўзбекистон «Ўзкоммунахизмат» агентлиги бош директорининг Адлия вазирлиги томонидан 2007 йил 27 февралда 1659-сон билан рўйхатдан ўтказилган буйруғи билан тасдиқланган.

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

25-мавзеда фаолият кўрсатган яна бир катта ширкат – «Миг сервис» ХУМШ бўйнидаги 76 млн сўм.

ҚАРЗЛАР ШАЖАРАСИ

Бундай катта қарзлар юзага келиши сабабларига бир назар ташлайлик. Агар ширкат туман электр таъминоти идорасидан қарз бўлса, унга ўз вақтида талабнома қўйилади, электр таъминоти идораси ХУМШнинг ҳисоб-китоб варағига бир неча бор тўлов талабномаси қўйиши турган гап. Солиқ инспекцияси ҳам туман электр таъминоти идораси берган қарздорлар рўйхати асосида шундай қилади. Борди-ю, ХУМШ маҳсулот етказиб берувчига тўловни вақтида тўламаса, электр таъминоти идораси муддати ўтказиб юборилган қарз юзасидан уни судга беради. Натижада қарз суммасига суд қарори асосидаги пеня ҳам қўшилган ҳолда ширкатнинг ҳисоб-китоб варағига талабнома қўйилади. Бу ҳол картотека сунъий тарзда ўсиб боришига, пеня «болалаши»га сабаб бўлади.

Шуниси ҳам борки, туман электр таъминоти идораси, солиқ инспекцияси ва суд ХУМШ қайси суммадаги қарзни узганлигини ўзаро текшириб кўрмайдилар, натижада кўпгина ширкатлар ҳисобига катта қарзлар ёзилиб қолади. Бу механизмда нимадир панд бермоқда. Натижада ширкат молия бобида жар ёқасига бориб қолади.

Жумладан, «Дилкушо учинчи» ширкатида электр таъминотчилар олдидаги асосий қарз 1,2 млн сўмни ташкил этади. Бироқ учёқлама солиққа тортиш натижасида қарз 18 млн сўмга етган, шунинг тенг ярмиси пенядир. Бундан ташқари, ХУМШ раҳбарларига нисбатан ҳақ вақтида тўланишини таъминламаганлик учун энг кам иш ҳақининг ўн баравари миқдорида жарима жазолари ҳам қўлланмоқда.

МУАММОЛАР ТУГУНИ

Қарзларни суд қарорлари асосида ундириш ҳал бўлмаган муаммо бўлиб қолмоқда. Ширкатлар қарздорларга нисбатан даъво талабларини берадилар, суд уларнинг талабларини қаноатлантиради. Бироқ суд ижрочилари бундай қарорларни ижро этиш юзасидан йиллаб чора кўрмайди. Қизиги шундаки, коммунал тўловлар бўйича қарзлар билан боғлиқ ишларда суд ижрочилари жуда фаоллик кўрсатади. Уюшма ана шу муаммони ҳал этишда ёрдам бериши мумкин деб ўйлаймиз.

Кўп қаватли уйлардаги лифтлар жуда таъмирталаб. Уларнинг ҳолати одамлар хавфсизлиги билан чамбарчас боғлиқдир. Биздаги кўп қаватли уйларда 237 та лифт ўрнатилган. Уларнинг аксарияти аранг ишлаб турибди. Айрим лифтларнинг ичига ва ускуналарига қараб бўлмайди. Лифт диспетчерларига мўлжалланган хоналар эса аллақачон сотилиб кетган. Хуллас, бу борада комплекс чоралар зарур. Ўтган йили ҳукумат қарори билан республика шаҳарларидаги кўп квартирали уйлардаги лифтларни янгилаш ва таъмирлашнинг 2010-2011 йилларга мўлжалланган дастури³ қабул қилинган эди. Бизнинг лифтлардан иккитаси ана шу Дастурга киритилди. 2011 йилда ҳам лифтларни давлат маблағлари ҳисобидан таъмирлаш режалаштирилган.

Иссиқлик боғламалари таъминоти масаласи ҳамон очик қолмоқда. Уларга ўзимиз хизмат кўрсатмоқдамиз, бу ишга анча-мунча маблағ сарфлаётганимизга қарамай, харажатлар қопланишини талаб қилаётганимиз йўқ. Хусусий уй-жой мулкдорларининг ширкатлари ва коммунал хизматлар кўрсатувчилар ўртасида мулкнинг бўлиниш чегаралари ҳамда муҳандислик коммуникацияларини сақлаш учун жавобгарлик тўғрисидаги низомда⁴ иссиқлик боғламалари учун шу соҳа таъминотчилари жавоб бериши аниқ белгилаб қўйилган. Аммо мазкур ҳужжат қабул қилинганидан буён ишламаяпти.

ХУМШларни қўллаб-қувватлаш мақсадида Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари 2009 йили ўз қарори билан «Тошиссиқликэнерго» туман бошқармаларига иссиқлик тизимларини профилактика мақсадида таъмирлаш ва ювиш

бўйича хизматлар кўрсатиш учун ширкатлар билан шартнома тузишни тақиклади, ана шу хизматлар учун банкларга тақдим этилган ҳисобварақлар тезлик билан чақириб олинди. Аммо 2010 йилда мазкур бошқармаларнинг ходимлари ХУМШларни шундай шартномалар тузишга мажбурлай бошладилар. Шартномаларда бундай хизматлар кўрсатганлик учун тўланадиган ҳақ кўрсатилмаган, фақат тармоқни ювиш учун иссиқ сув сарфиёти акс эттирилган эди. Бизга буни иссиқ сув сарфиётини ҳисобга олиш учун керак деб тушунтирган бўлдилар. Бундай шартнома бўлмаса, иссиқлик таъминотчилари иссиқлик боғламаларини қабул қилиб олишдан бош тортдилар.

ХУМШ раҳбарлари бундай шартномаларни имзоладилар, албатта. Натижада тизимни ювганлик учун ҳаммадан акцептсиз тартибда пулни «шиғиллатиб» олдилар. Мен шартномада «иссиқ сув учун ҳақ тўламаган ҳолда» деб кўрсатиб ўтганим учун бизнинг ХУМШдан пул олишмади.

Бизга маълум бўлишича, бошқа туманларда бундай ҳол содир бўлмаган. Ширкатлар норозилик билдиришга тушгач, иссиқлик таъминотчилари банкларга тақдим этилган ҳисобварақларни қайтариб олдилар, аммо бу чора фақат картотекага тушиб қолган ХУМШларга нисбатан қўлланилди, холос. Ўртада қарзсиз ишлаб келаётган ширкатларга жабр бўлди. Ҳужжатларни тўплаб, ширкатлар номидан «Тошиссиқликэнерго» идорасига мурожаат қилганимда, улар шартномани имзолашган деган гапни писанда қилишди. Ҳолбуки, уларни бунга мажбурлаган, чалғитган эдилар...

Бундай ёндашув монополизм кўринишларидан бўлак нарсаси эмас. Маҳсулот етказиб берувчилар ўз муаммоларини мақсад йўлида ҳамма усул қўл келаверади, бунда қонун ҳужжатлари бузилиши ҳам мумкин деган принцип асосида ҳал этмоқдалар. Биз иссиқлик таъминоти етказиб берувчилар устидан ҳўжалик судига даъво тақдим этиш учун ҳужжатлар тайёрладик, судда ширкатлар манфаатларини ҳимоя этамиз.

РЕЖАЛАР КАТТА

Мўлжаллаган режаларимиз катта, уларни рўёбга чиқариш учун маблағ керак, бу маблағни уюшма ишлаб топиши мумкин. Ширкатлар учун бирлашган бухгалтерия тузиш гоёси таклиф этилди, бу таклифни шаҳар ХУМШлар уюшмаси қўллаб-қувватлади. Бир уйдан ташкил топган ширкатларга бу нарсаси жуда ҳам зарур. Биз гоёни уюшмамиз раҳнамолиги остида синаб кўришга киришдик. Унинг тартиботи шундай: уюшма бухгалтерия ҳисоби юритиш бўйича хизматлар кўрсатиш учун ширкат билан шартнома тузади. Малакали бухгалтер хизматларидан баҳраманд бўлиш асносида ХУМШ талайгина маблағларни тежаб қолади.

Кўпгина ХУМШ раҳбарларида судма-суд юриш учун вақт йўқ, баъзилари даъво аризасини талаб даражасида туза олмайди, ўз манфаатларини ҳимоя этишда ҳам қийналиб қолиши мумкин. Бундан ташқари, баъзи ширкатларда раслар қарздор қўшнилари билан низога бориб, уларни судга беришни хоҳламайди. Масалан, биздаги 40 квартирали бир уйдан иборат ширкатда 2 млн сўмдан ортиқ қарз бор. Ширкат расидан нега қарздорларни судга бермайсиз деб суриштирганимда, қўшнилари билан судлашиб юриш ноқулай, инсофга келиб ўзлари қарзни тўлашар деб қўя қолди.

Айни шу сабабли юридик хизматлар кўрсатишни ҳам мўлжалламоқдамиз. Бу дебиторлик қарзларини ундириш, судларда ХУМШлар манфаатини ҳимоя қилиш ва улар номидан иш кўриш, суд ижрочилари билан ҳамкорлик қилиш борасидаги ишлардир.

Даромадлар ва харажатлар сметасини ишлаб чиқиш йўналишида ҳам хизматлар таклиф этишни режалаштирмоқдамиз. Бу аслида ширкат фаолиятининг ўзигидир. Сметани мутахассислар тайёрлагани маъқул. Буларнинг ҳаммаси кейинчалик ихтисослаштирилган бошқарувчи компанияларда мужассам топар. Аммо бунинг учун гоёни ХУМШлар қўллаб-қувватламоғи лозим, биз эса уларнинг чинакамига ўз ташкилоти бўлиб қолишимиз даркор. ①

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

СОЛИҚ ИМТИЁЗЛАРИ ИШОНЧ БЕЛГИСИ СИФАТИДА

ХУМШ уй-жой фондига хизмат кўрсатиш ва уни таъмирлаш хизматларини кўрсатадиган профессионал бошқарувчи компанияларнинг (БК) солиқ имтиёзлари 2011 йил 1 январдан бошлаб Президентнинг қарори¹ билан 3 йилга узайтирилди. Улар барча солиқлар ва йиғимларни тўлашдан (бундан ягона ижтимоий тўлов мустасно) озод қилинганлар. Мамлакатимизнинг кўп квартиралар турар жой фондиди ислоҳ қилишда муҳим роль ўйнайдиган БК зиммасидаги солиқ юкини енгиллаштириш давлат томонидан кўрсатилаётган муҳим ёрдамдир. У ўзгаришлар натижасида уй-жой-коммунал хўжалиги (УКХ) соҳасида пайдо бўлган ушбу тузилмаларнинг позицияларини мустаҳкамлашга йўналтирилган. «Солиқ таътиллари» уй-жой соҳасини ислоҳ қилишни жадаллаштиришга мўлжалланган давлат сиёсатининг дастагидир. Имтиёзлар муддатини узайтириш бир уйдан иборат ва кичик ХУМШлар ривожланишига, кўп квартиралар уйларида техник хизмат кўрсатишни яхшилашга, УКХ бозорида рақобат муҳитини шакллантиришга туртки бўлиши керак.

Бошқарувчи ташкилотларга солиқ преференциялари биринчи марта Президентнинг 2005 йилдаги қарори² билан берилган эди. Бундай қадам қўйилишига бир қатор ҳолатлар сабабчи бўлди. Биринчидан, ушбу босқичда БКни ўша вақтда ўз «натурал хўжаликлари»га эга бўлган катта ширкатлар билан тенг ҳуқуқли қилиш зарурати юзага келди. Барча техник хизмат кўрсатиш ва таъмирлаш ишларини улар ўз кучлари билан бажарар эдилар. Бироқ ширкатлар бюджетга барча турдаги солиқлар ва йиғимларни тўлашдан озод қилинган³, БК эса уларни тўлиқ тўлар эди.

Бундай аҳвол ислоҳот мақсадлари ва вазифаларини амалга оширишга имкон бермас эди. Давлат профессионал бошқарувчи ташкилотларни солиқ имтиёзлари ёрдамида қўллаб-қувватлади. Бу ҳол катта ХУМШларни кичиклаштиришни рағбатлантириши керак эди. Бир уйдаги ва кичик ширкатларнинг ўз штатини сақлаш фойдасиз бўлгани учун улар коммунал хизматларнинг буюртмачисига айлана бошладилар.

ХУМШга хизмат кўрсатиш бўйича профессионал ташкилотларнинг позициялари мустаҳкамланмаса, бунинг учун иқтисодий рағбат омиллари барпо этилмаса, ислоҳот боши берк кўчага кириб қолиши мумкин эди. Шу сабабли уй-жой соҳасини ривожлантириш диалектикаси БК зиммасидаги солиқ юкини олиб ташлашни тақозо этди.

6 йил ичида БК учун солиқ преференциялари икки марта узайтирилди⁴. Тошкентдаги «Берёза коммунал сервис» БК директори Валентина АЗИМОВА уларнинг хизмат кўрсатувчи ташкилотлар учун қанчалик аҳамиятли эканлиги тўғрисида ҳикоя қилади.

– Солиқ имтиёзларининг муддатини узайтириш биз учун – жуда катта мадад, ривожланиш учун ўзига хос инвестициялар, ширкатларни уй-жой фондига профессионал, демак, сифатли хизмат кўрсатишга жалб этишга, ушбу соҳада бозор муносабатларини шакллантиришга имкон яратувчи омилдир.

Бизнинг компаниямиз бозорда 2006 йилдан бери ишляпти. Биз 4 та бир уйдаги ширкатларга (тўққиз қаватли уйлар, 352 квартира) тўлиқ хизмат кўрсатамиз. Яна 4 та ХУМШ бир марталик ишларга буюртма беради. Шуни қайд этмоқчиманки, солиқ имтиёзлари бизнинг БКни ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилишда белгиловчи роль ўйнади. Солиқлардан тежалган маблағларни ишга солаш, қурилиш материалларини сотиб оламиз. Харажатларимизни қисқартириб, биз тарифни муайян даражада ушлаб турамыз, тўлиқ хизмат кўрсатилаётган ширкатлар эса мажбурий бадаллар миқдорини ўзгартирмай тура оладилар. Агар солиқларни тўлиқ тўлаганимизда хизматларимиз анча қиммат, ХУМШга бадаллар эса кўпроқ бўлар эди.

Ўзингиз баҳо беринг, 2010 йилда биз солиқлардан деярли 2 млн сўмни тежаб қолдик. Ана шу пулга 2 бочка карбид, қувурлар, вентилятор, лифтлар учун эҳтиёт қисмлар сотиб олдик. Натижада ХУМШга техник хизмат кўрсатишнинг тўлиқ пакети қиймати бадаллар йиғимидан деярли 25–27 фоизни (башарти улар тўлиқ тўланса) ташкил қилди. Қолган маблағларни ширкатлар ўз хоҳишига қараб тасарруф қиляптилар, келгуси таъмирлаш ишларига пул йиғяптилар.

Аввалбошдан биз тариф сиёсатига

нисбатан принципиал позицияни эгаллаганлигимизни таъкидламоқчиман. Хизматлар пакетига қатъий белгиланган тарифларни қўлловчи кўпчилик хизмат кўрсатувчи ташкилотлардан фарқли равишда биз ҳар бир ишга калькуляция тузамиз. Уни бажаришга доир барча харажатларни ҳисоблаймиз. Бу эса хизматларимизнинг очиқ-ойдинлигини таъминлайди, уларнинг ижроси устидан назорат қилишни енгиллаштиради, демак, аҳолининг ишончини оширади. БК тўлиқ хизмат кўрсатадиган доимий буюртмачилардан ташқари бир қатор ХУМШлар электрик, сантехник, бухгалтер ва бошқаларнинг бир марталик хизматларига буюртма берадилар. Биз ҳеч қачон хизматларимиздан фойдаланишга мажбур қилмаймиз, ХУМШлар ўзларига нима кераклигини мустақил ҳал қиладилар.

БКларнинг имтиёзли режимда ишлаётганлиги ширкатларга ҳам фойдали. Зеро «солиқ таътиллари» бизга нафақат ўз позицияларимизни мустаҳкамлаш, балки ХУМШ тимсолида буюртмачилар учун қулай шарт-шароитлар яратиш, уларга профессионал бошқарув-

нинг афзалликларини намоён этиш учун ҳам берилган. Имтиёзлар бежиз берилмаслиги ва чексиз давом этмаслигини унутмаслик лозим. Бизга билдирилган ишончни оқлашимиз, реал ва бўлғуси мижозлар ўртасида обрў қозониш, аҳолида профессионаллар билан ишлаш фойдали эканлиги, бу билан сифат, маблағлар тежалиши, ўзаро жавобгарлик таъминланиши хусусида таассурот уйғотиш учун ўз стратегиямизни барпо этишимиз керак. Шартномавий асосда уйга хизмат кўрсатишни зиммаларига олишга тайёр компаниялар бор экан, бир уйдаги ширкатларни барпо этишдан чўчимаслик керак.

БК учун солиқ преференциялари уй-жойга хизматлар кўрсатиш бозорида рақобат муҳитини шакллантиришга ҳам йўналтирилган. Ана шу вақт ичида иккала тараф – ширкатлар тимсолида хизматлар буюртмачилари ҳам, биз, тижорат тузилмалари ҳам – бир-биримиз билан муносабатларимизни йўлга қўйиб олишимиз керак. Бошқарувчи компаниялар ушбу даврда ширкатларга янги ролда – хизматлар буюртмачилари сифатида чиқишларини тўлиқ да-

¹Президентнинг 2010 йил 24 декабрдаги «Ўзбекистон Республикасининг 2011 йилги асосий макроиқтисодий кўрсаткичлари ва Давлат бюджети параметрлари тўғрисида»-ги ПҚ-1449-сон қарорига 32-иловининг 2-банди.

²Президентнинг 2005 йил 11 февралдаги «Коммунал хизматлар тарифларининг асоссиз равишда ўсиб кетишига йўл қўймаслик ҳамда улар учун ўз вақтида ва тўлиқ ҳисоб-китоб қилиниши учун истеъмолчиларнинг масъулиятини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида» ПҚ-5-сон қарори.

³Президентнинг 2002 йил 26 февралдаги «Хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатларининг фаолиятини ривожлантириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» ПФ-3038-сон Фармони.

⁴Президентнинг 2006 йил 25 июлдаги «1991 йилгача қурилган кўп хонадонли турар-жой биноларининг умумфойдаланадиган жойлари ва муҳандислик коммуникациялари капитал таъмирланишини яқунлаш чора-тадбирлари тўғрисида»-ги ПҚ-425-сон қарори.

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

ражада англаб етишларига ёрдам беришлари керак. Биз ушбу имтиёзларнинг оддийгина истеъмолчилари бўлиб қолмаслигимиз керак. 6 йил мобайнида БКларга кенг йўл очиб бераётган давлат биздан самара кутяпти. «Солиқ таътилари»ни самарали ишимиз билан оқлашимиз зарур. Шунда вақт ўтиши билан биз давлат бюджетига барқарор солиқ тушумларини тўлашимиз мумкин.

Биз харажатларни мақбуллаштиришга, хизмат кўрсатиш даражасини оширишга ҳаракат қиляпмиз, тушунтириш бераёпмиз, йўл-йўриқ кўрсатаёпмиз. Нима учун баъзи ширкатлар БК хизматларини буюртиришни хохламайдилар, уйга ўзлари нари-бери хизмат кўрсатиб, кўпинча пулни ҳавога совурадилар? Чунки улар қатъий белгиланган тариф нимадан таркиб топишини билмайдилар. Уларга сизга хизматларнинг тўлиқ пакетини тақдим этамиз, у сиз ҳисоблаб ёзган сумманинг 40%ини ташкил

қилади дейишади. Нима учун 30 ёки 35 фоиз эмас деган саволга жавоб бера олмайдилар. Демак, қатъий белгиланган тариф асосланмаган. Бу эса аҳолининг норозилигига, профессионаллар билан ишлашдан қочишига олиб келади. Бизда ҳар бир мутахассис умумий майдоннинг 1 кв. метри учун қанча хизмат кўрсатиши ҳисоблаб чиқилган. Шу боис биз тўлиқ пакет қанча туриши ёки бир марталик хизмат нархи нимадан шакллантирилганлиги хусусидаги саволга осон жавоб бера оламиз. ХУМШ умумий йиғилишларида бажарилган ишлар учун ҳисоб берганимизда қилинган ишларни батафсил очиб беришга, тўлиқ кўрсатишга ҳаракат қиламиз.

Ўзига ўзи хизмат кўрсатадиган бир уйдаги ширкатларда манзара тахминан куйидаги кўринишга эга бўлади. Кичикроқ тўққиз қаватли уйда (100 квартира) бир ойда бадаллар тахминан 700–800 минг сўмни ташкил қилади. Штатга иж-

рочи директор, сантехник, бухгалтер, электрик олинади. Улар кунига 2–3 соат банд бўлади, шу боис яна 2–3 ширкатда ишлайдилар. Бу қандай иш бўлди? У ер-бу ерга чопадилар, керак бўлиб қолишганида уларни топиб бўлмайди. Оладиган маошлари – камида 100 000 сўм. Учта иш жойидан шунчадан пул олаётганлари сабабли бу ҳолат уларни қониқтиради. Уй-жой эгалари уларнинг ХУМШда кунига бор-йўғи бир-икки соат банд бўлгани ҳолда нима учун уларга 7 соат ишлаганлик учун ҳақ тўлаётганларини тушунмайдилар. Аслида бир ойда 2–3 тўлиқ кун ишлаган бўлиб чиқадилар. Бадаллар ҳақида ҳам, бажарилган ишлар ҳақида ҳам тўлиқ ахборот бермайдилар. Мана шулар норозиликка олиб келади.

Биз саволлар юзага келмаслиги ва зиддиятларга йўл қўймаслик учун имкони борича очиқ-ошкораликни таъминлашга ҳаракат қиляпмиз. Бир уйдаги ХУМШ учун бухгалтернинг хизматлари бизда бир ойда қарийб 16 000 сўмга тушади. Ширкат бу пулга яхши мутахассисни ёллай оладими? Албатта, йўқ. Бир лифтга хизмат кўрсатиш ойига 50 000 сўм, бухгалтернинг бир соатлик иши 5 600 сўм, электрикники – 3 000 сўм, юристники 2 500 сўмга тушади ва ҳоказо. Бир ойда улар бир уйда 2–3 иш куни ишлайдилар. Шунини ҳисобга олган ҳолда хизматларимиз тарифлари ҳам мақбуллаштирилган. Агар аҳолига бу ҳақда тўлиқ ахборот берилса, ҳеч қандай саволлар юзага келмайди.

Шу сабабли биз учун «солиқ таътилари» – мулоҳаза юритиш, эътиборни бир ерга жамлаш, ушбу даврнинг барча ижобий жиҳатларидан нафақат ўзимиз, балки буюртмачиларимиз учун фойда келтирган ҳолда имкони борича тўлиқ фойдаланиш имкониятидир. Уларсиз бизнинг ишимиз ҳеч қандай маънога эга бўлмайди. ①

Мутахассислар маслаҳат беради

БАДАЛЛАРГА СОЛИҚ СОЛИНМАЙДИ

Бизда ХУМШда ҳисоб юритилишига доир бир қатор саволлар туғилди.

? 1. «Хусусий уй-жой мулкдорларининг ширкатлари тўғрисида»ги Қонуннинг (2006 йил 12 апрелдаги ЎРҚ-32-сон) 3-моддасига мувофиқ ХУМШ нотижорат ташкилоти ҳисобланади. Шунингдек, унинг 30–32-моддаларига кўра, ширкат аъзоларининг мажбурий бадаллари умумий мол-мулкни сақлаш билан боғлиқ умумий харажатларни қоплашга йўналтирилган. Яъни аъзоларнинг мажбурий бадаллари ХУМШ даромадлари ҳисобланмайди ва, тегишинча, асосий фаолият бўйича фойда олмайди. Мажбурий бадалларни «Мақсадли тушумлар» ҳисобварағида ҳисобга олиш тўғри бўладими?

2. Президентнинг 2006 йил 25 июлдаги ПҚ-425-сон қарори 6-бандига кўра ХУМШ 2007 йил 1 январдан бошлаб 2010 йил 31 декабргача барча турдаги солиқлар, йиғимлар ва бюджетга, давлат мақсадли жамғармалари ва Мактаб таълими жамғармасига мажбурий ажратмалар тўлашдан, бундан ягона ижтимоий тўлов мустасно, озод қилинган эди. 2011 йилдан бошлаб ушбу имтиёз амал қилмаяпти. Бироқ, Солиқ кодексига кўра, нотижорат ташкилотлари тадбиркорлик фаолияти билан боғланмаган фаолият бўйича солиқлар ва мажбурий тўловларнинг кўпгина турини тўловчи ҳисобланмайдилар. Биз ХУМШ (нотижорат ташкилоти сифатида) Солиқ кодексига кўра солиқлар ва мажбурий тўловлардан озод этиш кўринишидаги ҳуқуқни қўллаши мумкин деб тўғри ҳисобляпмизми?

А.Дўстмуродов.

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

– 1. Ҳа. ХУМШ аъзоларидан бадаллар тарзида келиб тушган пул маблағларини 8830-«Аъзолик бадаллари» мақсадли тушумларни ҳисобга олиш ҳисобварағида ҳисобга олиш керак. Мазкур ҳолда проводкалар куйидагича бўлади:

ХУМШ аъзолик бадаллари ҳисоби		
	дебет	кредит
Мажбурий бадаллар бўйича қарз акс эттирилган	4890-«Бошқа дебиторлар қарзлари»	8830-«Аъзолик бадаллари»
Ширкат аъзоларидан пул маблағларининг келиб тушиши акс эттирилган	5000-«Кассадаги пул маблағлари»; 5100-«Ҳисоб-китоб счётидаги пул маблағлари»	4890-«Бошқа дебиторлар қарзлари»

2. ХУМШ нотижорат ташкилоти сифатида тадбиркорлик фаолияти билан боғланмаган ўзининг асосий фаолияти бўйича Солиқ кодексида белгиланган имтиёзлардан фойдаланишга ҳақлидир. Тадбиркорлик фаолияти бўйича нотижорат ташкилотлари тегишли солиқлар ва тўловларни тўлайдилар.

ХУМШга солиқ солиш масалалари тўғрисида «СБХ»нинг 2011 йил 17 февралдаги 7 (863)-сонида батафсил ўқишингиз мумкин. **О**

Светлана КИМ,
«Norma Ekspert»
эксперт-иқтисодчиси.

ШАРТНОМА КЕРАКМИ?

? Кўп квартирали уйдаги турар жойнинг мулкдори юридик шахс ҳисобланади. У хусусий уй-жой мулкдорларининг ширкати у билан ХУМШ аъзоси сифатида кўп квартирали уйдаги умумий мол-мулкни (ёки унинг улушини) сақлаш бўйича хизматлар кўрсатиш шартномасини тузишини талаб қиляпти. Унинг талаблари қанчалик қонуний?

С.Холмухамедова.

– «Хусусий уй-жой мулкдорларининг ширкатлари тўғрисида»ги Қонуннинг¹ (бундан кейин – Қонун) 3-моддасига мувофиқ хусусий уй-жой мулкдорларининг ширкати (бундан кейин – ширкат) кўп квартирали битта ёки яқин, зич жойлашган, ободонлаштириш элементлари бўлган умумий ер участкаси билан қамраб олинган бир нечта уйдаги **хусусий турар жойлар мулкдорларининг бирлашмасидир**. Ширкат хусусий турар жойлар мулкдорларининг ташаббуси билан ташкил этилади, у нотижорат ташкилоти бўлиб, ўз уставига мувофиқ ўзини ўзи бошқариш асосида фаолият кўрсатади. Ширкат уй-жой фондини биргаликда бошқариш ва уни тутиб туриш, сақлаш ва таъмирлашни, кўп квартирали уйда хусусий уй-жой мулкдорларининг умумий мол-мулкдан фойдаланишни таъминлаш учун барпо этилади.

Қонун 5 ва 13-моддаларига кўра кўп квартирали уйдаги турар жойга нисбатан мулк ҳуқуқига эга бўлган **юридик шахс умумий мол-мулкка нисбатан улушли мулк иштирокчиси** ва ширкат аъзосидир.

Жой мулкдорлари умумий мол-мулкни сақлаш бўйича умумий харажатларни биргаликда зиммаларига олишлари шарт. Умумий харажатлар ширкат аъзоларининг умумий мол-мулкни, ширкатнинг ер участкасини ва мол-мулкни сақлаш билан боғлиқ харажатларидир. Жой мулкдорининг умумий харажатлардаги иштироки улуши унинг умумий майдонидаги мулкдорга қарашли жой майдонига мутаносиб равишда (унинг юридик ёки жисмоний шахс ҳисобланишидан қатъи назар) белгиланади. Қонун 30-моддасининг тўққизинчи қисмига кўра, **ширкат ва унинг аъзолари ўртасидаги умумий мол-мулкни сақлаш билан боғлиқ ўзаро муносабатлар ушбу Қонун ҳамда ширкат аъзолари умумий йиғилишининг қарорлари билан тартибга солинади.** Мазкур меъёр улар ўртасидаги муносабатларни шартнома асосида тартибга солиш имкониятини назарда тутмайди.

Айни вақтда, агар **юридик шахс одам яшамайдиган жойнинг мулкдори ҳисобланса**, Қонун ширкат ва кўп квартирали уйдаги нотурар жой мулкдорларини **ўзаро муносабатларни шартнома билан тартибга солишга** мажбур этади (Қонун 6-моддасининг бешинчи қисми).

Бунда, агар шартнома предмети кўп квартирали уйнинг умумий мол-мулкни сақлаш билан боғлиқ бўлмаса ҳамда ХУМШ уставига зид келмаса, ширкат билан уй-жой мулкдори ўртасида шартномавий муносабатлар юритилиши истисно этилмайди. Мисол учун, бу ширкат аъзоси бўлган мулкдорнинг турар жойида ширкат томонидан бирор-бир таъ-

мирлаш ишларини бажариш бўлиши мумкин.

Турар жой мулкдори бўлган юридик шахснинг ХУМШдаги аъзолигини юридик шахс раҳбарининг, хусусан, аъзолик бадалларини тўлаш билан боғлиқ харажатларга доир буйруқлари, юридик шахснинг қонуний ваколатлари ва манфатларини ифодалайдиган ваколатли шахсни белгилаш шаклида ҳужжатлар билан тасдиқлаш мумкин бўлади. Хусусий уй-жой мулкдорлари ширкати доирасида мулкдорлар умумий йиғилишининг қарорлари юридик шахс раҳбарининг умумий мол-мулкни сақлашда иштирок этиш масалалари бўйича буйруқларини чиқариш учун асос ҳисобланади.

Бошқача нуқтаи назар ҳам мавжуд. Агар турар жой мулкдори бўлган юридик шахс ширкат билан муносабатларни икки тарафлама асосда мустақамлаш ниятида бўлса, мисол учун, «Турар жой мулкдори бўлган юридик шахснинг умумий мол-мулкни сақлашда иштирок этиши тартиби тўғрисида» **битим тузиш** мумкин деган тахмин бор. Унда умумий мол-мулкни бошқариш, унга қараш, мажбурий бадалларни белгилаш тартиби ва ХУМШ уставига ҳамда қонун ҳужжатларига зид бўлмаган бошқа масалалар қайд этилиши мумкин.

Муаллифнинг фикрича, ўзаро муносабатларни бундай битимлар тузиш йўли билан тартибга солиш юридик жиҳатдан мажбурий шарт эмас. Айни вақтда қонун ҳужжатларида юридик шахснинг ХУМШдаги аъзолиги масаласини янада батафсилроқ тартибга солиш мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Абдурахмон БАХТИЕВ,
«Norma» МЧЖ юрисконсульти.

¹2006 йил 12 апрелдаги ЎРҚ-32-сон.

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

ШАҲАР БИЛАН БЎЙЛАШАЁТГАН ҚИШЛОҚЛАР

Президентимиз Ислон Каримов раҳнамолигида юртимизни янада обод этиш, аҳоли турмуш фаровонлигини ошириш борасида кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда. Бу қишлоқларимиз қиёфасини ўзгартириш, барча қулайликларга эга, замонавий уй-жойлар қуриш борасидаги кенг кўламли ишлар мисолида, айниқса, ёрқин намоён бўлмоқда.

Президентнинг 2009 йил 3 августдаги «Қишлоқ жойларда уй-жой қурилиши кўламини кенгайтиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»-ги қарорига мувофиқ Оролбўйи овулларида аҳолининг турмуш маданиятини янада яхшилаш, замонавий инфра-тузилмани шакллантириш мақсадида кенг қамровли бунёдкорлик ишлари амалга оширилмоқда.

Элликқалъа туманидаги Қилчиноқ, Тоза боғ, Ақчақўл овулларида ҳар бирида намунавий лойиҳа асосида йигирматадан замонавий турар-жойлар қурилиб, ўз эгаларига топширилди.

Жорий йилда тумanning етти овулида жами юзга яқин ана шундай уйлар барпо этилмоқда. Қирққизобод қишлоғида ўнта замонавий уй-жойни «Қирққизмахсусқурилиш» масъулияти чекланган жамиятининг қўли гул қурувчилари барпо этмоқда.

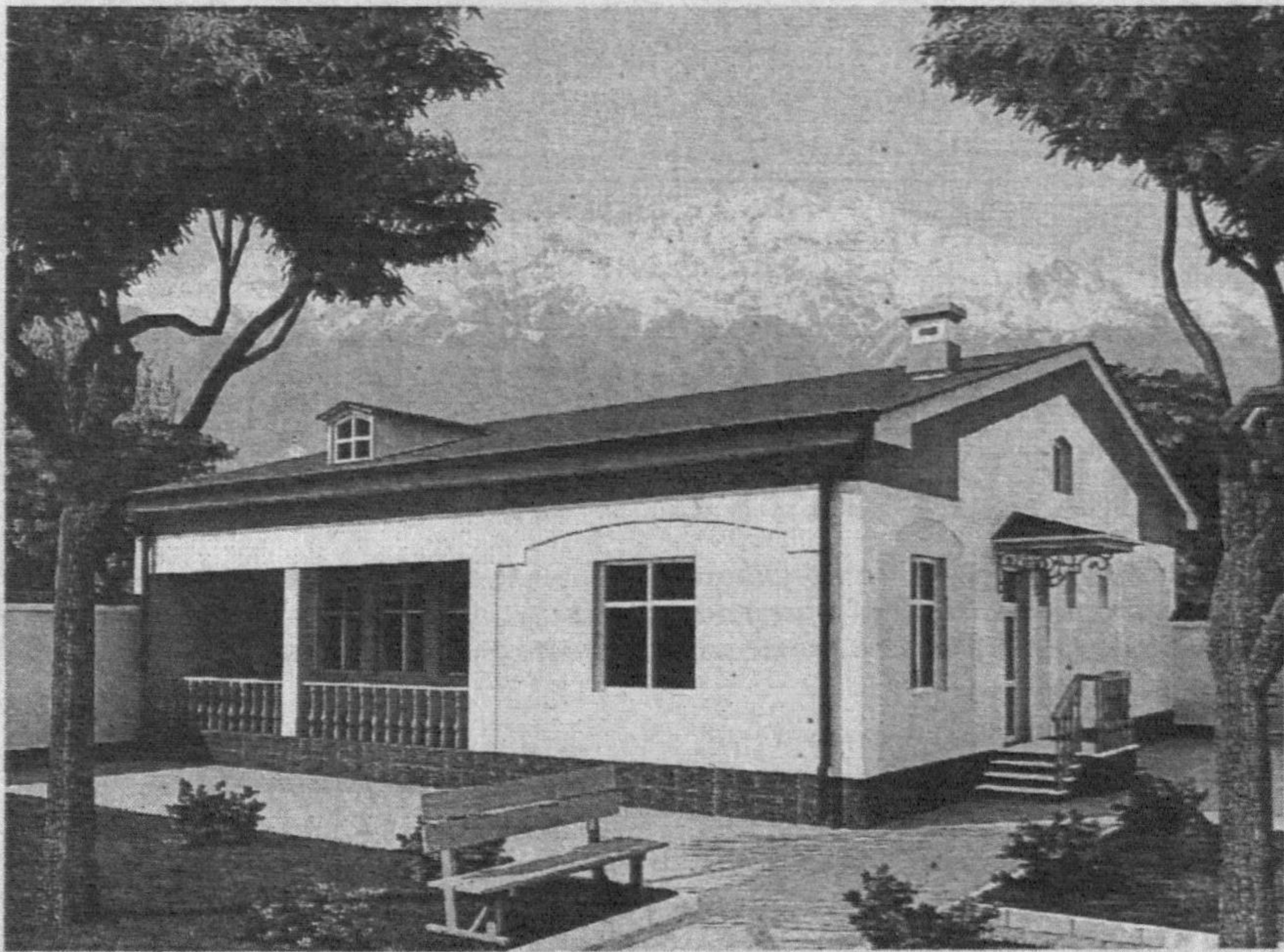
Янги уйларга табиий газ, электр энергияси, тоза ичимлик суви келтирилиб, савдо нуқталари, хизмат кўрсатиш шохобчаларини қуриш ҳам кўзда тутилган.

Нукус туманидаги «Саманбай» овулида ҳам йигирмата намунавий уй-жой эгалари ҳовли тўйини нишонладилар.

«Саманбай» овулида мустақиллигимизнинг 20 йиллик байрамигача яна йигирмата замонавий турар-жой қурилиши яқунланади. Бу ерда мактаб, болалар спорт майдончалари ва савдо дўкони ҳам қад ростлайди.

Навоий вилоятида 2010 йилда 410 ана шундай намунавий лойиҳадаги уй-жой қурилиб, фойдаланишга топширилди. Худуднинг табиий-иқлим шароитидан келиб чиқиб қурилган мазкур уйлар барча қулайликларга эга. Меҳмонхона, ётоқхона, болалар хонаси, ошхона, ҳовли, чорва боқиш учун махсус жой, автомобиль кўйиш учун айвонча... Уй-жойларнинг лойиҳалари халқимиз турмуш тарзига мос ҳолда пухта ишланганлиги боис ҳам аҳолида катта қизиқиш уйғотмоқда.

Вилоятнинг Хазора, Нарпай, Янги-ариқ, Маликобод, Ванғози, Фардиён,

Тошрабод, Роҳат, Туркман, Янги қурилиш, Чинобод, Наврўз каби қишлоқларида барпо этилган уйлар ўз эгаларига топширилди. Уларнинг соҳиблари уйларни қисқа муддатда сифатли қилиб қуриб битказган «Қизилтепа капитал сервис», «Маликобод қурилиш монтаж», «Олтин Шер Навоий», «Бунёдкор капитал сервис», «Арба», «Шо-али бахт Навоий» каби пудрат ташкилотларининг қўли гул қурувчиларидан бениҳоя мамнун.

Янги массивларда барпо этилаётган спорт иншоотлари, тиббиёт муассасалари, хизмат кўрсатиш объектлари, кенг ва равон йўллар аҳоли учун янада қулай шароит яратмоқда.

Турар-жойлар қурилиши учун «Қишлоқ қурилиш банк» акциядорлик тижорат банки вилоят филиали томонидан 39 миллиард сўм маблағ ажратилган. Янги уйлар калитини мустақиллигимизнинг 20 йиллиги байрамида ўз эгаларига топшириш ниятидамиз.

Қишлоқ жойларда бунёдкорлик кўлами кенгаётгани сари сифатли қурилиш материалларига талаб ҳам

ортиб бормоқда. Навоий вилоятида қурилиш материаллари тури ва ҳажмини кўпайтириш мақсадида ўтган йили замонавий томёпқич ва деворбоп материаллар ишлаб чиқарувчи ўнга яқин корхона ишга туширилди.

Сирдарё вилояти қишлоқларида намунавий лойиҳа асосида 290 уй-жой қад ростламоқда. Хусусан, юқорида номи келтирилган қарор ижроси доирасида Сирдарё вилоятида намунавий лойиҳа асосида 2009 йилда 60, ўтган йили 275 кўркам уй-жой қурилди.

Намунавий уй-жойлар қурилишида тегишли худуднинг табиий иқлим шароити, аҳолининг турмуш тарзи алоҳида инобатга олинмоқда. «Қишлоқ қурилиш банк» томонидан ажратилаётган имтиёзли кредитлар қишлоқ аҳолиси учун яна бир катта имкониятдир. Ҳозир қурилиб битказилаётган уйларнинг барчаси бўйича бошланғич бадаллар тўланган.

Вилоятда намунавий лойиҳада қурилатган уй-жойга зарур бинокорлик материалларини етказиб беришга их-

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

тисослашган қатор корхоналар ташкил этилди. Боёвут туманида пишиқ гишт ишлаб чиқараётган «Боёвут-Бунёдкор» хусусий корхонаси, Сирдарё туманидаги кафель ишлаб чиқараётган «Pehg-Sheng» ҚҚ шулар жумласидандир. Бу уй-жойлар таннархини арзонлаштириш имконини бераётир.

Мутасаддиларнинг айтишича, Мирзачўл заминидида қад ростлаётган навбатдаги замонавий уй-жойлар белгиланган муддатда фойдаланишга топширилади.

Самарқанд вилоятида жорий йилда намунавий лойиҳа асосида 695 уй-жой бунёд этилмоқда. 2009 йилда Самарқанд вилоятининг учта туманида намунавий лойиҳадаги 60 уй-жой қурилган бўлса, 2010 йилда 14 тумандаги 21 қишлоқда 650 ана шундай уй-жой

фойдаланишга топширилди. Жорий йилда 23 аҳоли пунктида 695 замонавий уйлар қурилиши давом эттирилмоқда.

Жорий йилда вилоят бўйича қурилатган уй-жойларнинг умумий қиймати 56 миллиард 136 миллион сўмни ташкил этиб, унинг 14 миллиард 34 миллион сўми буюртмачиларнинг банкда очилган «Қурилишга сармоя» омонат ҳисобрақамларидаги 25 фоизлик бошланғич бадал маблағлари ҳисобидан шакллантирилди. 34 миллиард 565 миллион сўм банк томонидан ҳар бир мижозга қонунчиликда белгиланган энг кам ойлик иш ҳақининг минг баробари миқдорида ажратиладиган имтиёзли ипотека кредити бўйича молиялаштирилса, қолган сумма қурилиш давомида мижозлар томонидан тўлаб

бориладиган якуний тўлов маблағлари ҳисобидан жамғарилади. Ҳозир барча уйлар учун бошланғич бадал маблағлари тўлиқ шакллантирилиб, якуний тўловлар ҳам йиғилмоқда.

Қурилиш ишларини махсус пудрат ташкилотлари амалга оширмоқда. Ҳозиргача улар томонидан қурилиш ишларининг 42 фоизи бажарилди.

Тайлоқ туманидаги Ворсин қишлоғида ўтган йили қирқта замонавий уй-жой ўз эгаларига топширилган эди. Бу йил эса ушбу ҳудудда яна 83 оилага мўлжалланган тўрт хонали намунавий лойиҳадаги уйлар барпо этилмоқда. Ҳозиргача буюртмачилар кредит ҳужжатларини расмийлаштириб, бошланғич бадалларни тўлаб бўлди. ❶

ЎЗА материаллари асосида тайёрланди.

Хорижий тажриба

ЎЗ УЙИДАН МОСУВО БЎЛИШ ХАВФИ

Россия Давлат думасида фуқаролар яшаб турган жойлари ҳақини тўлай олмай, ипотека кредитларини қайтара ёки жорий коммунал харажатлар учун ҳақ тўлай олмай қолиши билан боғлиқ, келгусида содир бўлиши эҳтимоли бўлган ижтимоий низолар муҳокамасига бағишлаб давра суҳбати ўтказилди.

Москвада ипотека қарзини тўлай олмаган фуқароларни квартирасидан чиқариб юбориш билан боғлиқ 7 та ҳолат қайд этилди. Бу ҳозирча онда сонда учраётган ҳолат бўлгани билан, умуман олганда, Россия бўйича қурби етмайдиган даражада ипотека олган 40 минг оила квартирадан мосуво бўлиш таҳдидида турибди.

Давра суҳбати иштирокчиларининг ишончи комилки, давлат томонидан Ипотека турар жой кредитларини қайта ташкил этиш агентлиги тузилганлиги банкротликка учраган фуқароларни уй-жойсиз кимсалар қаторига кириб қолишдан халос этолмайди. Зотан бир кредит ўрнига бошқасининг амалга киритилиши вазиятни яхшиламайди. Баҳс-мунозаралар асносида мавжуд муаммони ҳал этиш мақсадида банкрот бўлган қарздорларнинг квартираларини ижтимоий ижара ре-

жимига ўтказиш таклиф қилинди. Давлат квартира учун банк билан ҳисобкитоб қилади ва бу квартира давлат мулки деб эълон қилинади, банкрот бўлган мулкдор эса ижтимоий ижара шартномаси тузади.

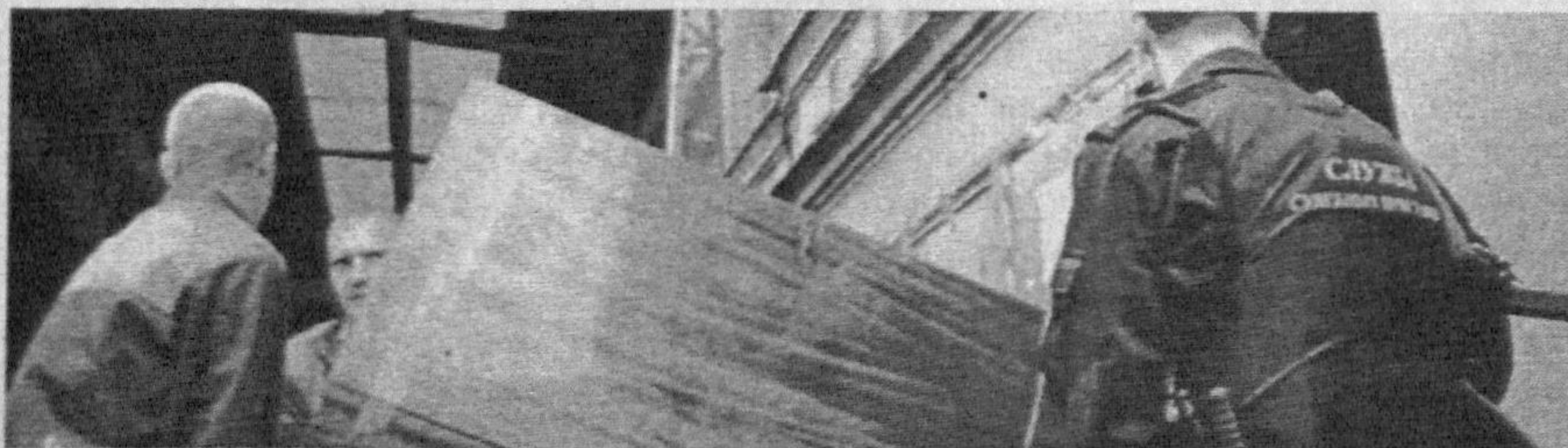
Депутатлар бу усул ҳаммага фойдали бўлади деб мўлжалламоқдалар. Негаки фуқаро ўз квартирасида яшашда давом этади, чоғи келмаётган ипотека учун пул тўлашдан қутулади. Банклар учун қарздорнинг квартирасини инқироздан кейин кўчмас мулк бозорида қарор топган нархда мустақил тарзда сотишдан маъни йўқ. Давлатга эса маблағ квартирани давлат мулки қилиб сотиб олишга йўналтириладими ёки Агентлик таклиф этаётган тартибда жой топади, фарқи йўқ.

Бугунги кунда Россияда бошпанасидан мосуво бўлиш таҳликаси ипо-

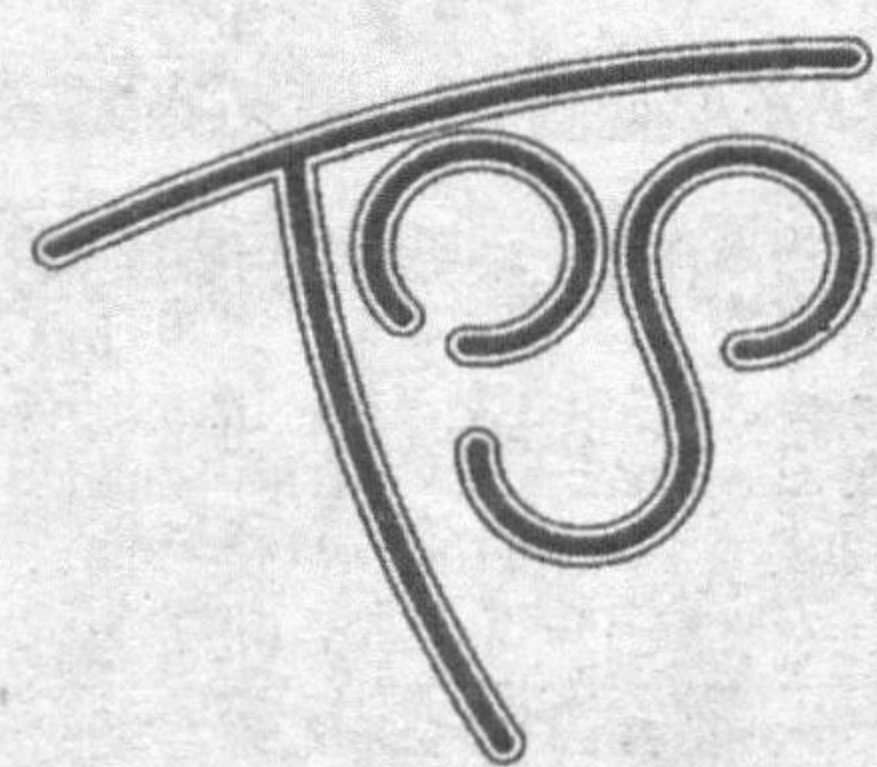
тека қарздорларидан бўлак шахсларга ҳам хавф солмоқда. Шу сабабли ижтимоий ижара режимини жорий этиш заруратини алоҳида муаммо деб қарамаслик керак. Ҳозирги кунда жой мулкдорларининг ярмичаси мулкдор ўз мулки учун жавоб беради деган принципга муносиб эмас. Уларнинг ҳаммаси ҳам уйнинг келгуси капитал таъмирланиши учун бадаллар тўлашга қодир деб бўлмайди. Кўчмас мулкнинг тобора кўтарилиб бораётган солиқларини тўлашга ҳам баъзиларнинг қурби етмаяпти. Бундай тўловларни тўламаётганларга қарши қонун ҳужжатларига мувофиқ уларни уйдан кўчириб юборишдек жазо чораси борлигига депутатлар алоҳида эътибор қаратдилар.

Агентликдагиларнинг қайд этишича, таклиф этилаётган усул оддийгина бўлгани билан нуқсонлари ҳам бор. Банк муаммоси ҳал этилмаган – банк иддаоси қайси манбалардан қопланиши номаълум. Зотан минтақавий бюджетларда бундай молиявий имкониятлар йўқ. Демак, таҳдид банк омонатчилари чекига тушади, бу эса банкнинг лаёқатлилигига раҳна солиши мумкин. ❶

Хорижий матбуот материалларидан.

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

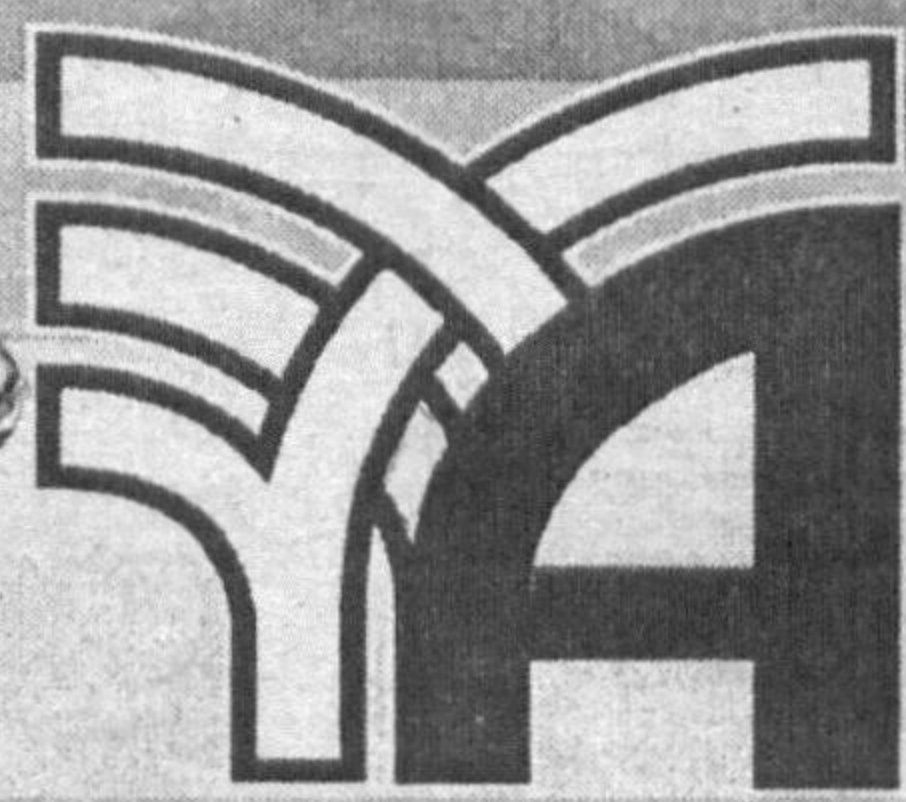
top

ЭНГ ЯХШИСИНИ ТОП!

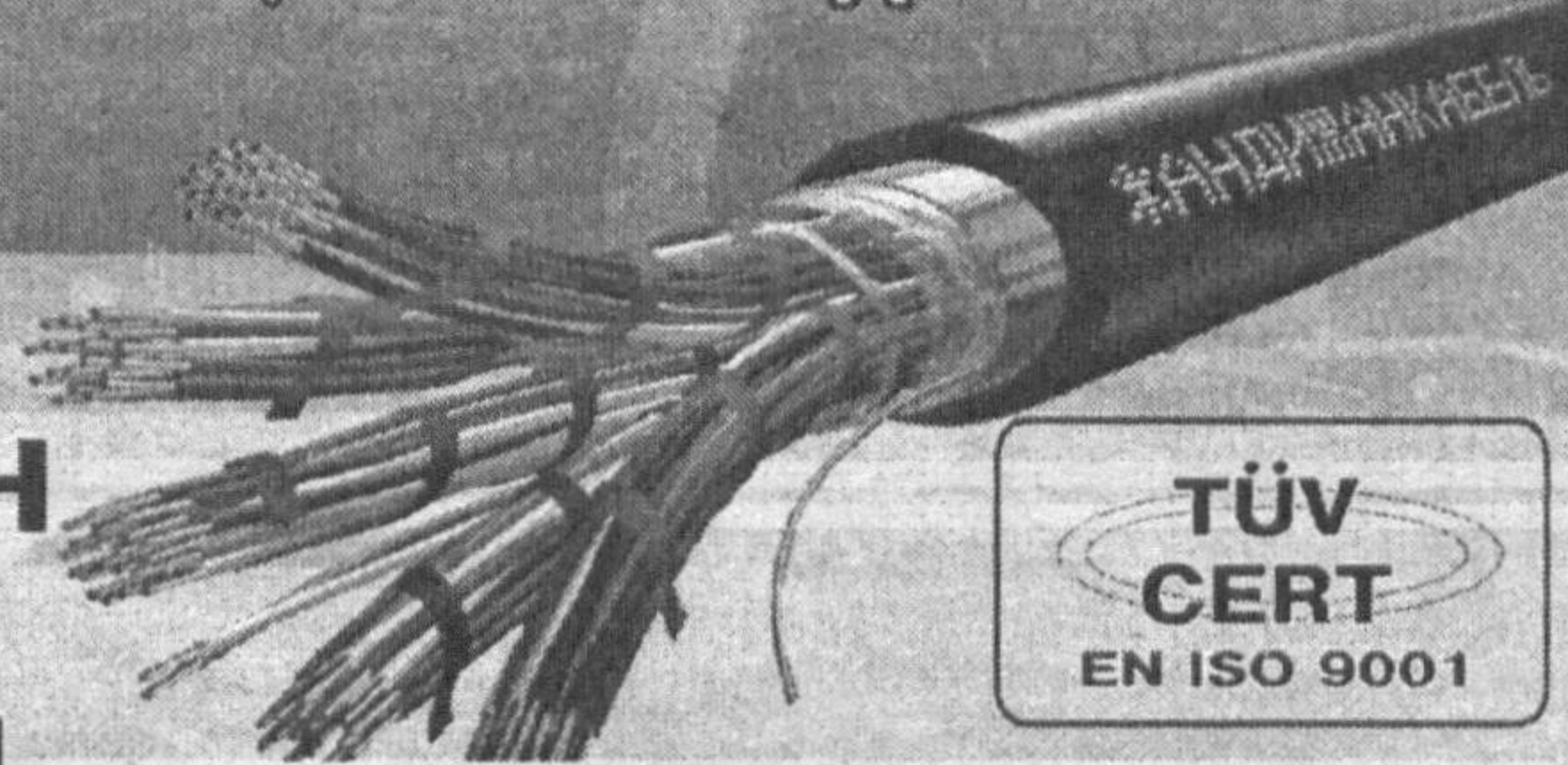
«Норма маслаҳатчи» N 15 (300)

2011 йил 19 апрель

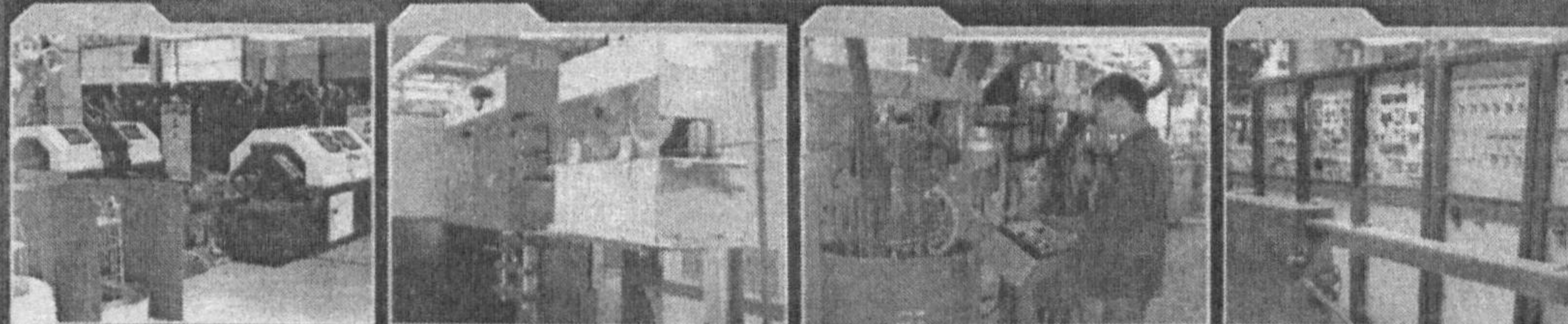
МДХдаги ЭНГ йирик ишлаб чиқарувчилардан бири

**АНДИЖОН
КАБЕЛЬ
ЗАВОДИ**

РЕАЛ НАРХЛАР БЎЙИЧА СИФАТ ВА КАФОЛАТ

Тошкент ш., Қибрай (собиқ М.Жалил) кўч., 92. Тел.: (99871) 150-11-77 (кўп тармоқли), 150-55-66 e-mail: tashkent@ak.uz, www.cable.uz

ҲАҚИҚИЙ БАНКАЛАРНИ ҚАЛБАКИСИ БИЛАН АДАШТИРМАНГ

Криминалист эксперт ишининг ижодий жиҳатлари тўғрисида мен аввалги мақолаларда сўз юритганман. Ҳозир тунука консерва банкларини текшириш амалиётидан олинган воқеалар мисолида бунини аниқ кўрсатмоқчиман.

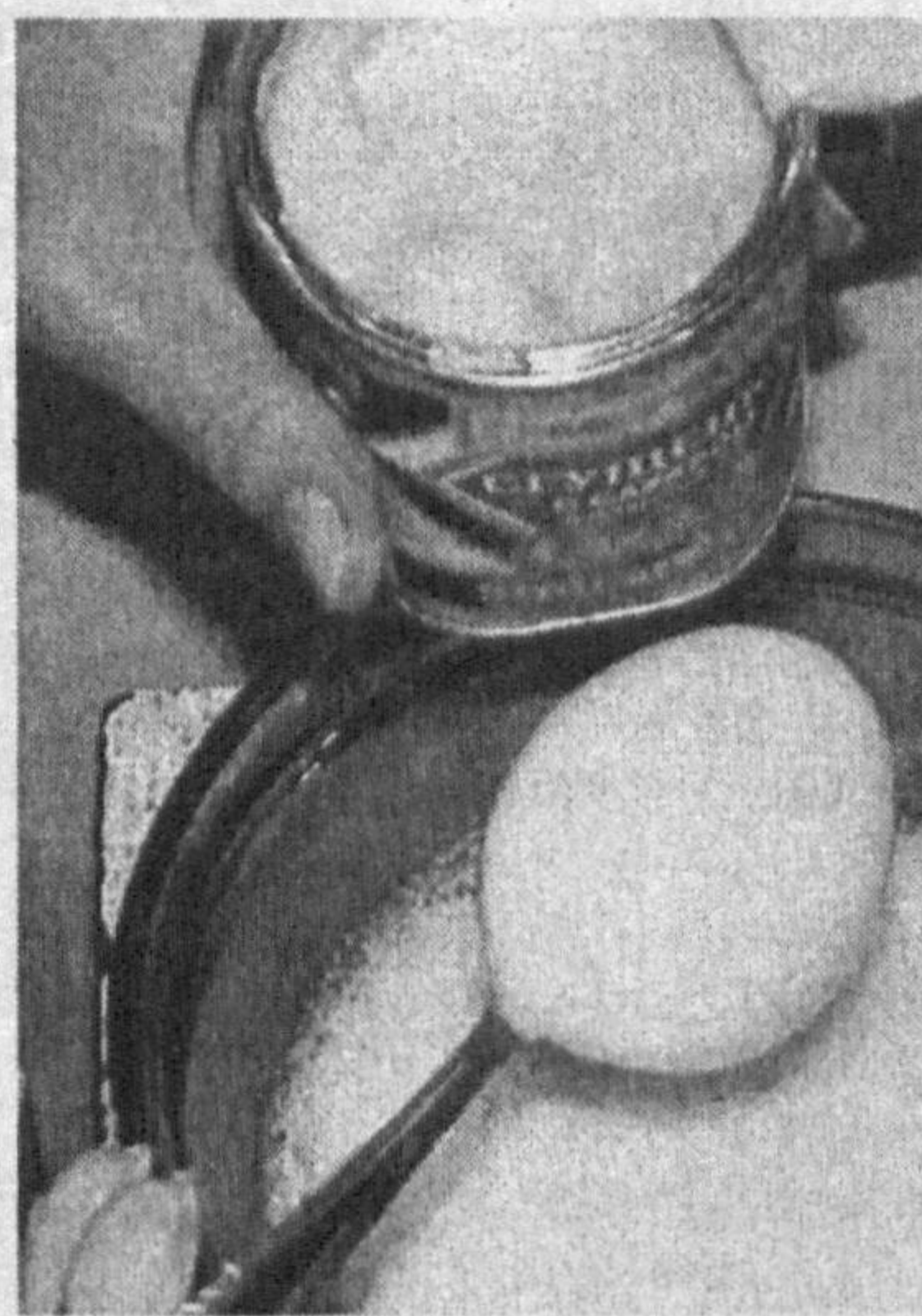
БИР САФАР чегара орқали наркотик моддалар олиб ўтилган, очилган консерва банкларини текширишимга тўғри келган. Улар турли шакл ва ўлчамларда бўлиб, уларда хилма-хил – қуюлтирилган сут, яшил нўхат, дудланган гўшт ва балиқ консервалари ёрлиқлари ёпиштирилган эди. Улардаги маълумотларга қараганда, улар тайёрланган мамлакатлар географияси кенг – Ўзбекистон, Украина, Россия, АҚШгача етади.

Эксперт-трасолог ихтиёрида вино-ароқ маҳсулотлари шиша бутилкалари тиқинларини текширишнинг илмий ишлаб чиқилган ва аллақачон синалган усуллари мавжуд. Аммо тунука консерва банкларини бундай текшириш тажрибаси йўқ. Шу сабабли шунга ўхшаш усулдан фойдаланишга тўғри келди. Тадқиқот йўлларида бири – солиштириб кўриш. Эксперт заруратга кўра терговчидан намуналарни сўраб олиш ҳуқуқига эга. Бироқ менинг сўровимга у: «Мен Америкада консервалаб димланган гўшт банкларини қаердан оламан?», деб эътироз билдирди. Ҳар қалай, биз у билан бошқа давлатларда «туғилган» бир нечта банклар намуналарини кидириб топишга муваффақ бўлдик. Бироқ Америка консерваларини ҳеч қаердан топа олмадик. Лекин уларсиз ҳам ўтказилган тадқиқотлар натижасида барча банклар қопқоқлари завод усу-

лида ёпилмаганлигини аниқлашга муваффақ бўлдим. Аниқлабгина қолмай, асосийси, бу иш ўта жиддий бўлгани боис, фотосуратлардаги банклар қалбаки эканлигини исботлари билан аниқ кўрсатиб бердим. Бу банкларга ишлаб чиқарувчи заводларда эмас, бошқа жойда наркотик моддалар жойлаштирилиб, ёпилгани маълум эди. Бироқ наркотик моддалар савдоси билан шуғулланувчи кимсалар, иштаҳа кўзгатувчи кўринишига қараб консерва маҳсулотларини сотиб олганларини, уларнинг ичида бундай «ёмон» нарсалар борлигини билмаганликларини айтиб, шу гапда қаттиқ туриб олган эдилар. Шунинг учун экспертиза йўли билан улар қўлбола тайёрланганини ва ўз хулосаларимни исботлаб беришимга тўғри келди. Бунга эришдим ҳам.

Наркотик моддалар етказиб берувчилар бу йўлда қандай ҳийланайранларга қўл урмайдилар дейсиз. Яхши ҳамки, божхона ходимларида наркотик моддалар яширилган мана шундай юкларни аниқлаш усуллари мавжуд.

Иккинчи воқеа қалбаки қуюлтирилган сут маҳсулотлари тайёрлаш билан боғлиқ. Бунга яширин шароитларда, ҳеч бир стандартларга риоя қилмаган ҳолда, номигагина «қуюлтирилган сут» деб аталувчи маҳсулот ишлаб чиқараётган «фирмалар» мисол бўла олади. Банкларда-

ги қуюқ бу моддани қийинчилик билан қуюлтирилган сут деб айтиш мумкин. Яхшики, ундан заҳарланмайсиз. Бироқ, ундан ҳеч бир наф ҳам кўрмайсиз, сабаби уни тайёрлашда ҳеч қандай меъёрларга амал қилинмаган. «Қуюлтирилган сут» ишлаб чиқариш кенг йўлга қўйилган экан. Яширин цех омиборида жуда катта миқдорда бўш банклар, уларнинг қопқоғи ва ёрлиқлари сақланган. Керакли дастгоҳлар ҳам мавжуд бўлган. Улардан бирида қопқоқларга тегишли тарзда бўртма нақшлар туширилса, иккинчисидан улар бураб ёпилган. Рангли нусха кўчириш ускунасида ёрлиқлардан шунчаки нусха кўчирилган. Бу «ишбилармонлар»да маълум вақт ўз маҳсулотларини ўтказиш имкони бўлган. Бироқ охир-оқибат уларнинг қилмиши фош этилиб, жи-

«Интеграл стар» ХК таклиф қилади

ЁҒОЧ-ТАХТА МАТЕРИАЛЛАРИ

ассортиментда

Хизматлар лицензияланган

Тўлов - исталган шаклда

Тел. 303-16-46, факс 274-66-77

«UNIKS-STAR» МЧЖ

НАСОСЛАР

чуқурликлар учун ЭЦВ 4, 6, 8, 10 туридаги ВК туридаги, Вихрли
дренаж учун ГНОМ туридаги ЦМК туридаги фекаль
К туридаги, Консоль «Андижанец» насоси
«КАСКАД» ҚЎЗ 189-10
Товар сертификатланган
ТЕЛ.: 253-97-60, 188-98-38, WWW.NASOS.UZ

Тўғридан-тўғри ишлаб чиқарувчи заводдан етказиб бериш

Траллар ва ярим тиркамалар
«HARTUNG» (Россия)

Автокранлар «Силач» (Украина)

Барча тўлаш усуллари мавжуд

Буюртмага асосан

Юк кўтариш қуввати
15 – 100 тонна

Юк кўтариш қуввати
28 – 40 тонна

Тел.: (+99871) 254-77-19, (+99890) 999-07-06
e-mail: dima@solar-ct.com

Криминалист экспертнинг ён дафтаридан

ной фаолиятларига нўқта қўйилди.

Биз, экспертлар олдида ишлаб чиқарувчилардан топилган қопқоқларга бўртма тамга босувчи (бўртма нақш «куёнка» кўринишида эди) дастгоҳнинг, шунингдек сотувдан олинган қуюлтирилган сут банкларининг изидан бориб айланиб ўхшашларини топиш вазифаси турарди. Криминалистик экспертизанинг турли объектларидаги иш қуроллари ва асбоб-ускуналарнинг айланиб бир-бирига ўхшашлиги умумий назарияси кўп йиллик амалиётда ишлаб чиқилган ва маъқулланган. Шунинг учун, керакли тажрибаларни ўтказиб ва қопқоқларни солиштириб кўриш учун олиб, яширин цехда тайёрланган қуюлтирилган сут банкларини қопқоқлари айланиб ўша яширин цех тинтув қилинганда топилган дастгоҳларда ёпилганлигини, қопқоқлардаги нақшлар бўрттириб туширилганлигини исботлаб ва фотосуратлар билан аниқ кўрсатиб бердик.

БАРЧАГА МАЪЛУМКИ,

заводдан ташқарида яширин тайёрланган «қўлбола» ароқлар ҳам бўлади. Кўпчилик бундай спиртли ичимликларни сотиб олишдан қандай сақланиш йўллари ҳам билади. Ҳақиқий вино-ароқ маҳсулотларини қалбакидан фарқлаш белгиларини билганлари ҳолда, уларнинг акциз маркасига, ёрлиқ ёпиштириш усуллари, тиниқлигига ва таркибига бегона қўшимчалар йўқлигига (ёки борлигига) эътибор беришади. Ичидаги суюқлик воронкасимон айланиш ҳосил қилиш-қилмаслигини билиш учун бутилкани думалатиб кўради.

Бироқ тунука банкадаги қалбаки маҳсулотларни сотиб олишдан сақланиш йўллари, ўйлашимча,

кўпчилик билмайди. Ўз экспертлик тажрибамдан келиб чиқиб, бу борада баъзи бир тавсияларимни бермоқчиман.

Банка қопқоғидаги тайёрланган санасига эътибор берибгина қолмай, унинг бўртиб туширилган тамгалари сифатига ҳам диққатингизни қаратинг (масалан, маҳсулотнинг экологик тозаллиги тўғрисида гувоҳлик берувчи махшур «куёнка» тасвирига). Тамга яхши ва аниқ туширилган бўлиши керак. Агарда у ноаниқ бўлса – яхшиси бундай консерваларни харид қилишдан тийилган маъқул. Банка қопқоғи ва ости бир хилда текис бураб маҳкамланган, металл четлари уринмаган, уларда тўлқинсимон бурамалар бўлмаслиги керак. Афсуски, ёрлиқлардан ҳозир замонавий техника ёрдамида осонлик билан ва юқори сифатда нусха кўчириш мумкин. Мутахассис бўлмаган кишига эса, уларнинг қалбакиси билан ҳақиқийсини ажратиш осон эмас. Фақат шу нарсани таъкидлаш жоизки, кўчирилган нусхаларда кўпинча ранглар хирароқ, майда белгилар (масалан ТШ ёки ГОС-Тлар) деярли ўқиб бўлмас даражада бўлади. Банкани силкитганда ундаги суюқлик овоз чиқармаётганлигига эътибор бериш керак. Яна бир маслаҳат: консерваларни (шунингдек бошқа маҳсулотларни ҳам) биринчи марта синаш учун сотиб олгандан кейин, ушбу маҳсулотни келгусида яна сотиб олиш ёки ундан воз кечиш ҳақида бир қарорга келиш учун, иложи борида уни бир дўконнинг ўзидан харид қилган маъқул.

Ольга МАРШАНСКАЯ,
Ўзбекистон Республикаси
Адлия вазирлиги ҳузуридаги
республика суд
экспертизаси марказининг
катта илмий ходими.

«AMIR-AUDIT» МЧЖ
аудиторлик ташкилоти

28.03.2008 йилдаги 00642-сон лицензия
УзР АБнинг 12.01.2005 йилдаги 991-сон гувоҳномаси

Ўзбекистоннинг бутун
худудида барча ҳўжалик юритувчи
субъектларда аудиторлик
текширувларини амалга оширади

**Бухгалтерия ҳисоботи
ва баланс тузиш**

САР ва СІРА сертификатларига эга
бўлган аудиторлар ишга таклиф этилади

Тел. (+99897) 409-04-23, 296-55-78 факс (8371) 296-52-15

«NAZORAT-AUDIT» МЧЖ
аудиторлик ташкилоти

УзР АБнинг 28.07.2008 йилдаги 00067-сон лицензияси

**Барча ҳўжалик юритувчи субъектларда
аудиторлик текширувлари**

Ўзбекистон Республикасининг солиқ
ва молия қонун ҳўжатларига мувофиқ
барча консалтинг хизматларини кўрсатамиз

Манзил: Тошкент ш., Гавҳар кўч., 124.
Тел. (8371) 279-47-16, Факс (8371) 279-44-01.
Уяли: (+99897) 402-05-00, 340-98-62,
335-19-67, (+99894) 663-77-74.
E-mail: ltd_nazorat-audit@mail.ru

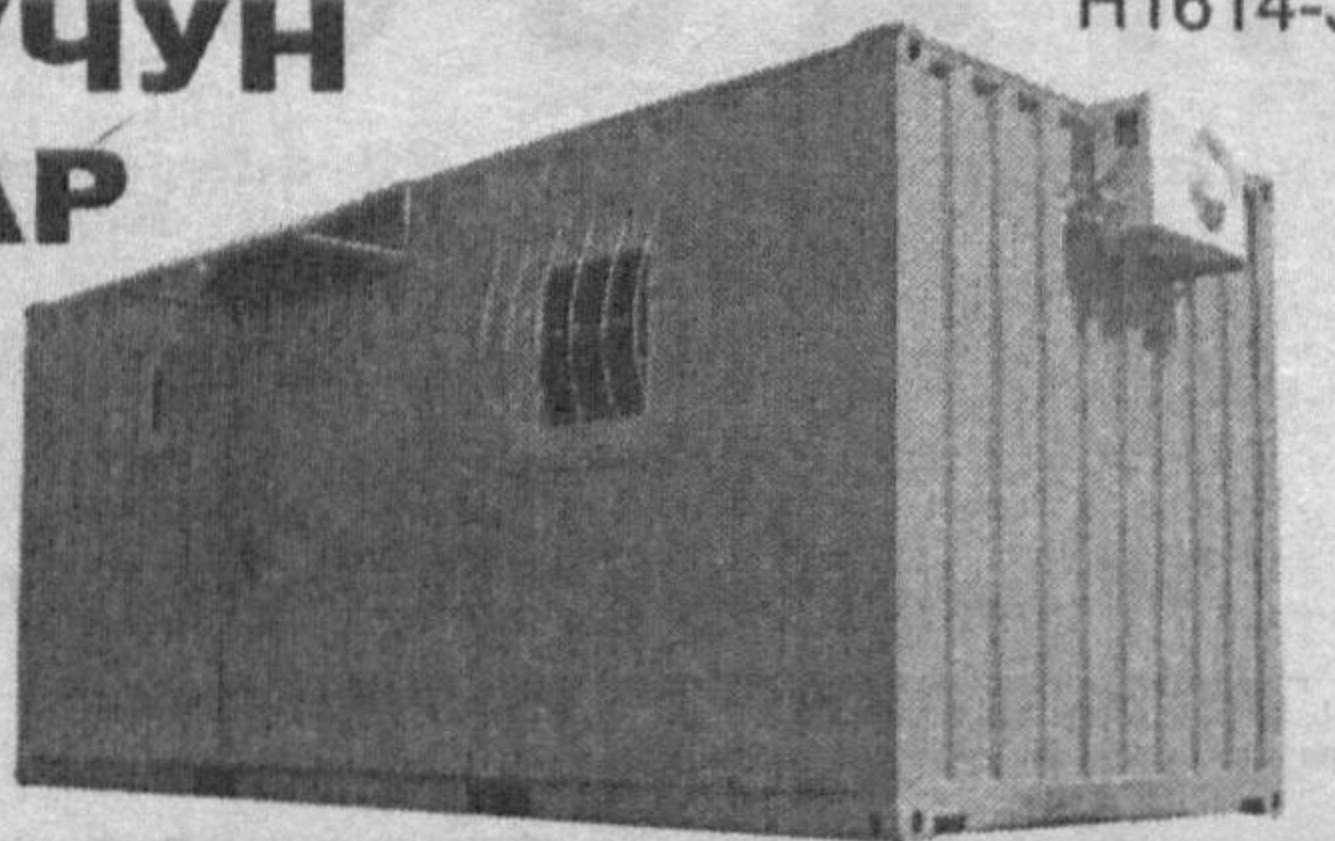
Вилоятлардаги алоқа боғлаш телефонлари:
Нукус (+99861) 357-43-26, Хоразм (+99862) 524-51-55,
Сурхондарё (+99894) 461-32-70, Самарқанд (+99866) 777-01-63,
Наманган (+99869) 258-57-97, Жиззах (+99872) 328-08-00

ЭЪЛОНЛАР	ЭЪЛОНЛАР	ЭЪЛОНЛАР
СОТИЛАДИ Барча ҳўжалик юритувчи субъектларни текшириш ҳўқуқига лицензияси бўлган аудиторлик компанияси сотилади. Тел.: 242-40-24, (+99897) 769-97-70.	АУДИТОРЛИК ХИЗМАТЛАРИ Аудиторлик, бухгалтерия хизматлари*. Тел.: 370-63-06, 263-77-29.	«ADVOKAT ELITE». Судларда вакиллик қилиш. Корхо- налар, ваколатхоналарни рўйхатдан ўтказиш, қайта ташкил этиш, тугатиш ва уларга юридик хизмат кўрсатиш*. Тел.: 281-52-39, 448-74-69.
Аудиторлик хизматлари. Арзон*. Тел. 176-23-13.	«SHARQIY MASLAK» аудиторлик ташкилоти аудиторлик тек- шируви, профессионал хизматларни таклиф этади. Банкрот корхоналарни тугатиш жараёнида қатнашади*. Тел./факс: 250-37-75. Уяли: 733-17-29.	Корхоналарни рўйхатдан ўтказиш ва тугатиш*. Тел.: 252-52-88, 339-38-34, 377-15-12.
ЮРИДИК ХИЗМАТЛАР Дебиторлик қарзини ундириш. Юридик хизмат кўрсатиш. Ҳўжалик, жиноят ишлари*. Тел. (+99897) 330-45-71.	БОЖХОНА ХИЗМАТЛАРИ Ташкилот вилотларда тижорат юklarини декларация- лаш хизматларини кўрсатади*. Тел. (8 371) 268-10-92.	ХИЗМАТЛАР Windows, дастурлар, антивирус. Жойига чиқиш билан. Тел. 585-29-79.
Шартномаларни визалаш, ҳўжалик судида манфаатлар- ни ҳимоя қилиш, жиноят ишлари бўйича адвокат, корхона- ларни рўйхатдан ўтказиш ва қайта рўйхатдан ўтказиш*. Тел.: 449-03-03, 244-01-27.	Антивирус ҳимояси. Жойига чиқиш билан. Тел. 585-29-79.	Сервис маркази: компьютерлар, принтерлар, мониторлар таъмирлаш, тўлдириш. Жойига чиқиш билан. Тел. 903-73-93.
Кўчмас мулк бўйича юрист маслаҳатлари. Кадастр*. Тел. 448-74-69.	Компьютерга тез ёрдам. Кафолат. Тел. 585-29-79.	Видео-, фотосуратга олиш*. Тел. (+99897) 709-20-17.
Дебиторлик қарзини ундириш. Ҳўжалик судида вакиллик қилиш. Корхоналарга юридик хизмат кўрсатиш. Адвокат Шуман Неля Сергеевна*. Тел./факс: 242-33-52, 341-03-50 (уяли).	ХАБАР Шайхонтохур туман ДСИ томонидан 05.05.2006 йилда ЯТТ Имомова Манзура Зайнутдиновнага берилган 3189-ра- қамли Товар операцияларини ҳисобга олиш дафтари йўқол- ганлиги сабабли бекор қилинади.	*Хизматлар лицензияланган.

ЯШАШ УЧУН ВАГОНЧАЛАР

Ҳар хил турдаги
вагончалар
ишлаб чиқариш

Буюртмага асосан

(+99890) 999-07-06. E-mail: dima@solar-ct.com

Рўйхатлар

Тошкент шаҳар ҳўжалик судининг 2011 йил 14 апрелдаги қарорларига асосан
Олмазор туманидаги тугатилаётган корхоналар РЎЙХАТИ

Корхона номи	СТИР	Раҳбар исм-шарифи	Юридик манзили	Қарор рақами
"INTER MAX SERVICE" МЧЖ	301586489	У.Мухамедов	Ленточная-75	10-1114/4207-т
"ASTORIYA STROY INVEST" МЧЖ	301059375	Ш.Хасанов	Сергели-4, 21-43	10-1114/4228-т
"ROYAL BUSINESS AND FOOD" МЧЖ	300539830	Ф.Ибрагимов	Қорасув-6, 6-45	10-1114/4214-т
"NEXT POSITION" МЧЖ	301611472	Ф.Атабаев	Қорақамиш 1/4, 2-9	10-1114/4221-т
"TASVIR-AFISHA" МЧЖ	300880204	Н.Алимжонов	Фалаба-28	10-1114/4218-т
"MIRZOHIID SAVDO BARAKA" ХК	301578102	М.Далиев	Бобожонов-87	10-1114/4213-т
"AVTO TEX INVEST SERVIS" МЧЖ	300886020	Н.Жуманова	Себзор, 34-242	10-1114/4219-т
"SITORA BEAUTY" МЧЖ	301351844	Д.Нуритдинова	Белтепа, 29-8	10-1114/4232-т
"ULUG'BEK ALOQA SERVIS" ХК	301135598	У.Чиноров	Қорақамиш 2/4, 18-38	10-1114/4230-т
"BADAVLAT DIYOR" МЧЖ	301153101	У.Рахматуллаев	Зарқайнар, т-14, 182	10-1114/4224-т
"FIDELITY SERVICE" МЧЖ	301523804	И.Хасанов	Тошкент тум. Абдуллаев ж/х, Рахмонбердиев кўч., 46	10-1114/4235-т
"AS-SAR-FAYZ SERVIS" МЧЖ	207052874	М.Миразизов	Қорақамиш 2/3, 9-19	10-1114/4236-т
"TURG'UNBOY-SAVDO" ХК	300091458	А.Комилов	1-Груч-Арик кўч., 73	10-1114/4239-т
"MAXMUDJON BAXTI" МЧЖ	205268890	А.Ғуломов	Юнусобод-6-40-22	10-1114/4215-т
"AKBAR-DONIYOR" ХК	301043523	Х.Набиев	Қорақамиш 2/5, 4-3	10-1114/4217-т
"FAYZ MUXLIS OMAD" ХК	301233089	Б.Қуватов	Тансиқбоев-2, 33-4	10-1114/4240-т
"KING BURGER" МЧЖ	205543240	Л.Валижонов	3.Шамсутдинова-95	10-1114/4225-т
"FBMAX PLAST" МЧЖ	300951028	Ф.Рамазонов	Маликов-24	10-1114/4231-т
"DREAM MEDIA GROUP" ХК	206994029	Н.Паттахов	Тансиқбоев-1, 1-3	10-1114/4208-т
"SHAMS POLIMER" МЧЖ	301207824	М.Шокиров	Мохичехра кўч., 18	10-1114/4212-т
"ALYANS-INFOTEKS" ХК	200656207	О.Саркисян	Юнусобод-15-42-180	10-1114/4220-т
"YAR PROFITABLE" МЧЖ	301130050	А.Якубов	Форобий, Юрту т-1, 21	10-1114/4238-т
"AL XAMID SAVDO PLYUS" МЧЖ	301294164	У.Қосимов	Бобожонов-149	10-1114/4227-т
"KARIMA SHIFO DARMON" МЧЖ	207001803	М.Мирзахмедов	Келес йўли	
"SOXIB SOLIXA SAVDO" МЧЖ	301317118	С.Одилов	1-тор кўч., 23	10-1114/4209-т
"ZIYODULLA KADIROV (ZIYODULLA BIZNES)" ХК	301617986	З.Қодиров	Сергели-8а, 19-68	10-1114/4206-т
"YORQIN-EZOAHON" ХК	301171199	Н.Мусаева	Форобий, Дуторчи тор кўч., 22	10-1114/4204-т
"ZIYOD BARNO" ХК	301085487	З.Насриддинов	Қорақамиш 2/4, 2-51	10-1114/4205-т
"TO'XTAMUROD- XOJIMUROD" ХК	300232526	Г.Мўминова	Ўразбоев-8	10-1114/4211-т
"TEXNIK SERVIS" ШК	201178849	А.Р.Беруний ТДТУ	Қорақамиш 2/1, 3-25	10-1114/4210-т
"OYBEK ZIYO NUR" МЧЖ	300883904	Ш.Толипов	Саидов кўч., 3	10-1114/4222-т
"SHOXONA-TV" МЧЖ	204488548	Б.Пўлатов	Нодира-2-мавзе, 27	10-1114/4216-т
"JURAT SAVDO" МЧЖ	301345409	Ш.Исаев	1-Груч-Арик-29	10-1114/4223-т
"ALFA BUSINESS EVENT" МЧЖ	301069094	А.Кашапов	Бобохонов кўч., 16-6	10-1114/4226-т
"EXCLUSIVE IMPEX SERVIS" МЧЖ	301349591	А.Абдураззоқов	Себзор, 1-176	10-1114/4233-т
"JAHON AVTO MASTER TRADE" ХК	300374738	М.Қодиров	Қорақамиш 2/4, 26-8	10-1114/4234-т
"SUMMER RAIN" МЧЖ	300589990	Д.Мирзарахимова	Қорақамиш 2/4, 57а-24	10-1114/4237-т
			Феруза кўч., 42-11	10-1114/4229-т

Мазкур корхоналарнинг думалоқ муҳр ва бурчак тамгалари ҳамда бирламчи таъсис ҳужжатлари ва давлат
рўйхатидан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳномалари бекор қилинади. Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб
2 ой муддат давомида Олмазор тумани ҳокимияти махсус комиссияси томонидан қабул қилинади. 2 ой мо-
байнида даъво билан туман махсус тугатиш комиссиясига мурожаат қилинмаган ҳолда корхоналар белгилан-
ган тартибда давлат реестридан чиқарилади. Тел.: 227-15-73, 228-68-90, 228-07-54.

ТОВАРЛАР ВА ХИЗМАТЛАР БИЗНЕС ПАНОРАМАСИ

237-51-33

237-47-20

237-47-05

ЭНГ ЯХШИСИНИ ТОП!

Тошкент шаҳар ҳўжалик судининг 2011 йил 6 апрелдаги 10-1108/
3894-сонли ҳал қилув қарорига асосан Мирзо Улуғбек туманидаги
"SAYOD-SERVIS" МЧЖ ҳамда 10-1108/3893-сонли ҳал қилув қарори-
га асосан "BASKLIT-JEN-LYUKS" МЧЖ банкрот деб эътироф этилди
ва тугатишга оид иш очилди. Мазкур корхоналарнинг топширилма-
ган думалоқ муҳр ва бурчак штамплари, корхоналарнинг давлат рўйха-
тидан ўтганлиги тўғрисидаги қарорлари ва таъсис ҳужжатларининг
асл нусхалари бекор қилинди. Ушбу корхоналарга нисбатан талаб,
таклиф ва эътирозлар эълон чиққан кундан бошлаб 1 ой давомида
тугатиш комиссияси томонидан Тошкент ш., Шахриобод кўчаси, 314-
уй, Мирзо Улуғбек туман ДСИ биноси, 209-хонада қабул қилинади.
Тел. 262-17-82.

Тошкент шаҳар ҳўжалик судининг 2011 йил 13 апрелдаги 10-1107/
4814-сонли ҳал қилув қарорига асосан Шайхонтохур туманидаги
"ACTIVUZ" МЧЖ банкрот деб эътироф этилди ва тугатишга оид иш-
лар бошланди. Тугатиш бошқарувчиси этиб Шайхонтохур туман ДСИ
ходими Д.Ишметов тайинланган. Мазкур корхонага тегишли бўлган
муҳр ва бурчак штамплари бекор қилинди. Ушбу корхонага алоқадор
шахс ва корхоналарнинг мурожаатлари 2 ой давомида куйидаги манзилда
қабул қилинади: Тошкент ш., Шайхонтохур тумани, 100011, А.Наво-
ий кўчаси, 7а-уй, 306-хона. Тел. 241-30-86.

Тошкент шаҳар ҳўжалик судининг 2011 йил 8 апрелдаги 10-1107/
5508-сонли ажримига асосан Шайхонтохур туманидаги "Tezkor Grand
Servis" МЧЖ ҳамда 10-1107/5509-сонли ажримига асосан "Ekstol" ХК
бўйича банкрот деб эътироф этишга оид иш юритилиб, кузатув жа-
раёни бошланган. Кредиторларнинг 1-йиғилиши 2011 йил 20 апрель
куни соат 10.00 да Тошкент ш., А.Навоий кўчаси, 7а-уй, 306-хонада
ўтказилади ва кузатув ишлари ушбу манзилда давом этади. Банкротлик
иши 2011 йил 22 апрель соат 12.30 да Шайхонтохур туман ДСИ би-
носида 306-хонада сайёр очик суд мажлисида кўрилади. Ушбу кор-
хоналарнинг кредиторлари судда қатнашиш ҳўқуқига эга.
Тел. 241-30-86.

Иқтисодий-ҳўқуқий газета
НОРМА МАСЛАХАТЧИ
ХўЖА
СОЛИҚЛАР
БУХГАЛТЕРИЯ

ТАЪСИСЧИ "Norma Hamkor" МЧЖ

Газета 2006 йил 26 декабрда
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот
агентлигида рўйхатга олинди.
Рўйхат рақами 0074.

БОШ МУҲАРРИР
ФАРҲОД КУРБОНБОВ
ТАҲРИРИЯТ МАНЗИЛИ:
Тошкент ш., Миробод тумани,
Таллимаржон кўч., 1/1
E-mail: gazeta@norma.uz,
normapress@mail.ru
www.norma.uz
Нашр учун масъул:
Нодир Алимов

Муаллифлар фикри доим ҳам тахририят нуқтаи назарига мос келадими.
Тахририят огоҳлантирадики, газетамизда мавжуд ахборотдан фойдаланганлик, фойдаланмаганлик ёки мувофиқ
равишда фойдаланмаганлик билан боғлиқ ҳар қандай ҳаракатлар ва/ёки оқибатлар учун тахририят жавобгар эмас.
Тахририят муштариёлар билан ёзишиб туриш имкониятига эга эмас.
"Norma маслаҳатчи"да эълон қилинган материалларни тўлиқ ёки қисман кўчириб босиш, электрон ва бошқа
манбаларда кўпайтириш, тарқатишга фақат "Norma" МЧЖ билан тузилган шартнома асосида йўл қўйилади.

Газета тахририят томонидан тайёрланган диагностикалар ёрдамида "TOPPRINT" МЧЖ
босмахонасида босилди. (Тошкент ш., Миробод тумани, Таллимаржон кўч., 1/1).
Ишлеке — 186 Буюртма 1000 Адали 4930. Баҳоёси келишилган нархда
Газета 2011 йил 15 апрелда соат 22.30 да топширилди.
ISSN 2010-5223